

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΝΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΟΛΕΙΟΝ
“ΘΗΣΑΥΡΟΣ”
Γ. ΓΚΟΛΦΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΗΛ. 010.1554
ΔΛΟΣ ΒΛΣ. ΣΟΦΙΑΣ 17 Η ΑΘΗΝΑΣΙΩΝ
ΤΗΛ. 010.1424

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

~~Σαράντα~~

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

17004 Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1. Γιατί προσεύχομαι.

"Αν ἡμουν φτερωτό πουλί,
μὲ τὴ λαλιὰ τὴν πιὸ καλή
τὸ Σύμπαν θὰ ξυπνοῦσα.

"Αν ἡμουνα μιὰ λουλουδιά,
τὴν πιὸ γλυκειά μου μυρωδιὰ
στὸ Σύμπαν θὰ σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικό
κι ἔχω καρδιὰ μὲ πίστι.

Γι' αὐτὸ πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύμπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Μέ τήν μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωΐ. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾶ ἀπαλά..

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἔτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

‘Ο Θανασάκης ἔξυπνᾶ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. “Επειτα σηκώνεται καὶ ἔτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εύρισκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχὴ του:

—Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ύγεια. Φύλαξε γεροὺς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατηρεῖ ἀπ’ ἐπάνω ἔως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπῃ κατακάθαρο. Τί ὅμορφος ποὺ εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα ποὺ θὰ πηγαίνῃ στὸ σχολεῖο!

Στό δρόμο άνταμώνουν και
ἄλλα παιδιά. "Ολα εἶναι χαρού-
μενα. 'Η μητέρα καμαρώνει, πού ό
γυιός της εἶναι στή δευτέρα τάξι.

— Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει
μόνη της!

"Οταν ἔφθασαν στό σχολεῖο,
έζήτησαν τὸν δάσκαλο. 'Εκεῖνος
ἔβγῆκε και ἐφώναξε:

— 'Ορίστε μέσα, κυρία 'Αμαλία.
'Εφέρατε τὸν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος.
Κι ἔφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς
μαθητής. Στὶς διακοπὲς τὸν ἔβλε-
πα. Δὲν ἔκανε ἀταξίες. 'Ηταν
φρόνιμος.

"Οταν ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε,
ὁ Θανασάκης ἔσκυψε και τοῦ ἐφί-
λησε τὸ χέρι. 'Ο δάσκαλος ἔχά-
ρηκε πολύ, ποὺ ξαναεἶδε πάλι τὸν
καλὸ τὸ μαθητή, τὸν Θανασάκη.

3. Κάτι ποὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα ποὺ τὰ παιδιά θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἔνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, ποὺ δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πώς ἐπρεπε νὰ μπαίνῃ μὲ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νίκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωσι αὐτό, ποὺ ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, ποὺ ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρῃς πῶς βγαίνουν καὶ πῶς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνωμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπῃ ἡ
καλὴ συμπεριφορά;

Τίς παρατηρήσεις αὐτές τὶς ἐ-
πρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθήται.
Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθη-
καν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

"Ἐνας μεγάλος μαθητής, ὁ Πα-
ναγιώτης, εἶπε:

—Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀ-
φήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν
πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ με-
γάλοι. Δὲν εἶναι σωστὸν νὰ τοὺς
σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε
νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἔνας κύ-
ριος ἔφερεν ἔναν μικρόν, τὸν Δημη-
τράκη, κρατῶντας τὸν ἀπὸ τὸ χέ-
ρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ
τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴ-
θουσα.

—Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακό-
πτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πώς ξπρεπε νὰ ὁδηγήσω ἐδῶ αὐτὸν τὸν μαθητὴ σας. Ὁπαιζε μὲ τοὺς βώλους στὴ μέση τοῦ δρόμου. Καί, καθὼς ἔπήγαινε μὲ καλπασμὸν ἔνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ τὸν ἐπατοῦσε.

Ο δάσκαλος εύχαριστησε τὸν κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ περιμαζέψῃ τὸν μικρόν. "Εδωκε μερικὲς συμβουλές στὸ παιδάκι καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθήσῃ στὴ θέσι του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ στὰ μεγάλα παιδιά καὶ στὸ δάσκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικρούς.

"Οταν ἔκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰ καὶ τὸν Δημητράκη.

—"Ελα ἔδω, παιδάκι μου! ὜Ετσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτὲ στὴ μέση τοῦ δρόμου μὲ τοὺς βώλους;

—Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβιούμένα.

—Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήσῃ τὸ ἄλογο. "Αν δὲν εύρισκόταν ἔκεινος ὁ καλός κύριος, θὰ μποροῦσες νὰ πάθης κακό.

'Ο καημένος ὁ Δημητράκης ἔκοιταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸν δάσκαλο, ἔκοιταζε καὶ τὰ παιδιά. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τὸν κίνδυνο. Ἡ Μαίρη, ἔνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

— Καὶ ἄλλα παιδιά, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήσῃ κανένα ἄλογο. Ὁραίω, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἵσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιὰ οὔτε στὴν ἀγορά.

— Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος.⁹ Στοὺς δρόμους, ποὺ περνᾶ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν προσέχουν.¹⁰

“Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

— Δὲν εἶναι καλά, κύριε, ὅταν βλέπωμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνωμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

— Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, ποὺ είσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν ἀδελφάκια. Εἶδατε πόση ἀγάπη ἔδειξεν ὁ ξένος κύριος, που μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὸν Δημητράκη, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρὰ που δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Μαζὶ μὲ τὸν πατέρα πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. "Αλλα ἀγοράζουν κασσετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί είκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ώραῖα πράγματα!

‘Ο Θανασάκης κοιτάζει τὶς σάκ-
κες καὶ τὶς θαυμάζει. ‘Η περυσινή,
ποὺ εἶχεν, ἔχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδίμου,
τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. ’Αλλ’ αύτὲς εἶναι τόσες
πολλές. Τί εἴδους νὰ διαλέξῃ;
’Απὸ δέρμα; ’Απὸ ὕφασμα; ’Απὸ
μουσαμᾶ; ’Απὸ τί;

¶ Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα,
τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ
φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέ-
πει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώ-
σω μάλιστα μιά, ποὺ νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε
μιά, ποὺ ἐκλείδωνε. “Αρεσε καὶ
στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. “Υστε-
ρα ἀγόρασαν ἔνα καλοντυμένο
βιβλίο. ’Αγόρασαν καὶ μολύβια
καὶ τετράδια.

— Θέλω καὶ μιὰ κασσετίνα και-
νούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θα-
νασάκης.

— Κασσετίνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν
περυσινή. "Ας κάμωμε κάποια οἰ-
κονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλά
χρήματα.

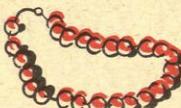
Ἄ Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σω-
στός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λεί-
πει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μο-
λύβια.^Α Αργότερα θ' ἀγοράσῃ πέν-
νες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ, τι
ἄλλο χρειασθῇ.

"Ω! μὲ τί ὅρεξι γυρίζει στὸ σπί-
τι! Πετᾶ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα καὶ
ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν
δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὔχές. 'Ο
Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του
καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰ-
κόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ⁺
εὔχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγμα-
τα, ποὺ τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σὰν εἶναι γιορτινά.

Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σὰν δὲν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἀρέσει πιὸ πολὺ¹
τὸ ὄμορφο βιβλίο,
ποὺ τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὼς τὸ καλὸ παιδὶ²
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι
καὶ τέρψι τὴ σπουδή.

Γεώργιος Βιζυηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, ποὺ ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ὡραῖο ἔξωφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρὰ γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιός τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; "Ε! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

"Αλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησί τὴν ἀκούσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὕτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὕτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτός, ποὺ τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἔξωφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρό. Υπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

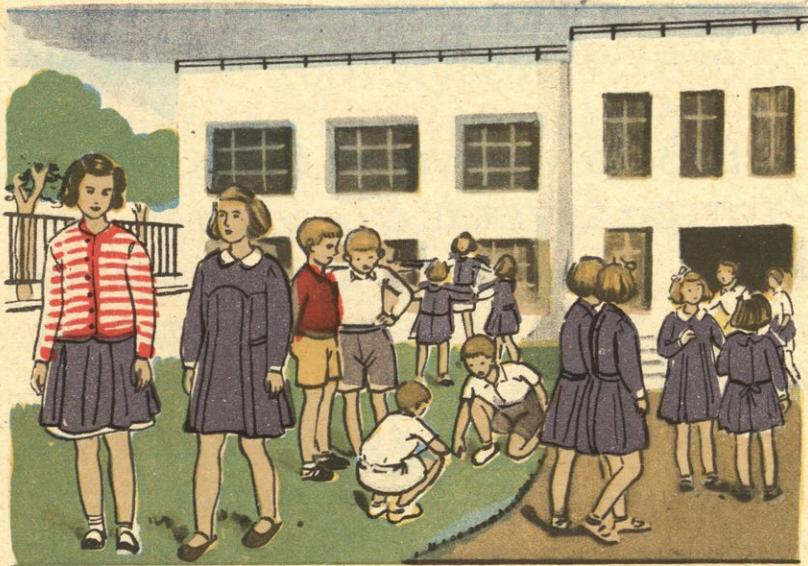
— Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. "Υστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, ποὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιάζει πολύ. "Επειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— "Ωστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. "Αν δὲν ἔκοπίαζαν αὐτοί, ἐμεῖς βιβλία δὲν θὰ εἴχαμε. ⁴Τὸ βιβλίο μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. "Οταν τὸ πιάνετε, νὰ εἶσθε καὶ σεῖς καθαροί. ⁵Η σάκκα σας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια

σας νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχετε καθαρὸ τὸ βιβλίο;+

8. Χαρὲς καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὁλοένα γεμίζει ἀπὸ παιδιά. Χαρὲς καὶ γέλια τώρα στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατίνα, ἡ Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. "Ολα τὰ καλὰ παιδιά. 'Η γειτονιὰ τὰ καμαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. 'Η Νίνα φορεῖ τὸ ὥραῖο φορεματάκι της. 'Η Κούλα ἥλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. 'Ο Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

— Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπό δέρμα. "Εχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιά μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. 'Ο καλός Θεός τὰ εὐλογεῖ. 'Ο δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμμένα.

— Καλῶς ἥλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιά. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἴδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

— "Οπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι
έμεῖς στή φωλιά μας, όπως τὰ χε-
λιδόνια.

Μαζὶ μὲ τὸν δάσκαλο, ποὺ ἔχά-
ρηκε, γιατὶ ἥλθαν στὸ σχολεῖο τὰ
παιδιά, ἔχάρηκε κι ἔνας ἄλλος.
Ξέρετε ποιός; 'Ο μπάρμπα - Φλώ-
ρος, ποὺ πωλεῖ ζεστὰ ξεροψημέ-
να κουλούρια. "Αμα εἶδε, πώς ἄ-
νοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμε-
νος στή γυναικά του:

— "Ηλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ
παιδιά μας. 'Απὸ αὔριο θ' ἀρχίσω-
με δουλειά. 'Εσύ θὰ ζυμώνης κι
ἐγὼ θὰ πωλῶ. "Ας εἶναι δοξασμέ-
νος δ ἄγιος Θεός, ποὺ δὲν μᾶς ἀ-
φήνει νὰ πεινάσωμε.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάδαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Ολα ἔδω, παιδιά μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο κατακάθαρα. "Ο, τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχθῆ. Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρό! Νὰ τὸ βλέπωμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπῃ!

— 'Εγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

— Κι ἔγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο παιδί.

— 'Εγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ύπό-
σχεσι.

— Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. "Αν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνα-
ξαν τὰ παιδιά.

— 'Αφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλάτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

'Επῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.
'Αλλὰ τί νὰ ἴδοῦν; Αὔτὸς σὲ ἀρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιός τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾷ ὁ Πάνος.

— Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἰ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
’Ακόμα δὲν τὸν ἐκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τῆς αὐτός, ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

—”Ισως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

—Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἥθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. ’Αλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιά. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνη, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

‘Ο δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τὶς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

—Νὰ εἶναι τάχα ἔνας, ποὺ ἔκαμε

αύτά ἡ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιά
μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δά-
σκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν
τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸν λόγο
τους, πώς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζη-
μιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἔξοχήν.

—Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐ-
μαύρισεν ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γε-
λῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσὺ ἔ-
γινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες,
Μανωλάκη, τὶς διακοπές; Πῶς ἐ-
μαύρισες τόσο;

—Ἐπήγαμε, κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή
μου στὸν παπποῦ μας. Ἐπήγαμε
στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς
δουλειές.

—Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη,
ἔκανες ἐσὺ στὸν παπποῦ σου;

—'Εψώνιζα, κύριε, στὸν μπακάλη. "Εφερνα νέρό μὲ τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. 'Εβοσκοῦσα καὶ τὸ ἄρνακι.

—'Εβοσκοῦσες ἄρνακι! "Ωστε ἔγινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

·Ο Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

—Κύριε, ἥταν μικρὸ τὸ ἄρνακι καὶ δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αύτὸν ὅλοένα ἐβέλαζε μπέ ! μπέ !

— Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη ;

— "Ηθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

— Ναι, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατὶ θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. 'Ο Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι.

— 'Εγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νίκος, ἐπῆγα στὴν ἔξοχὴ μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ώραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἵσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. "Έχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. 'Εκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

— Ναι, ἥμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸν Νίκο καβάλλα σ' ἔνα γαϊδουράκι. 'Εφοβόταν νὰ μὴν πέσῃ.

'Ο Νίκος ἐδιαμαρτυρήθηκε. 'Ε-

πειράχθηκε μ' αύτό, που εἶπεν ό
Πάρις.

— Αύτὸ δὲν εἶναι σωστό, εἶπε.
Τὴν πρώτη φορά, που ἐκαβάλλησα,
τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶ-
χα πιασθῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι. "Υστε-
ρα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φο-
βοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῷ ἔλεγεν αὐτὰ ό Νῖκος, ἄ-
νοιξε τὰ χέρια του. Μ' αύτὸ ἥθελε
νὰ δείξῃ, πώς δὲν φοβᾶται πιά. Οὕ-
τε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸ
σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

—Ἐγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἔξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

—Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, ποὺ ἐπῆγες, Πάρι; Ξ-
ρώτησαν τὰ παιδιά.

—Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρι καὶ
ἐργάτες νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ με-
γάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγά-
λες; Σὰν σπίτια.

—Πωπώ! ἐφώναξαν τὰ παιδιά! Μὰ εἶναι
τόσο μεγάλες θημωνιές;

—Δίκιο ἔχει, παιδιά, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιές μεγάλες σὰν σπίτια, ἐβεβαίωσεν δὲ δάσκαλος.

—Μιὰ ἡμέρα εἶδα καὶ νὰ ἀλωνίζουν, ἔσυνέχισε δὲ Πάρις. Ἡταν πολὺ ζεστὴ ἡ ἡμέρα ἔκεινη. Οἱ ἴδρωτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες ὑπέφεραν πολύ.

—Δὲν βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴν ζέστη, εἶπα στὸ γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθησα κάτω ἀπὸ ἥνα μεγάλο πλατάνι.

—Καλά, ποὺ εύρεθηκε, Πάρι, τὸ εὔλογημένο δένδρο. "Αν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

—Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα. Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει ποτέ.

—Σκεφθῆτε, παιδιά, ἔσυνέχισεν δὲ δάσκαλος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴν ζέστη. Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια τους. Πόσο τὰ καημένα θὰ ὑποφέρουν, ὅταν ἐργάζωνται μαζί τους! "Ας εύχαριστοῦμε τοὺς καλοὺς γεωργούς, ποὺ τόσο κοπιάζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἥλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὕτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, ποὺ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ὡταν μονάχα βάρκες. Ὡταν καὶ ψαρᾶδες, ποὺ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἔνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. "Υστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἔνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς διατάζει, ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

— Ἡταν πολὺ μεγάλη, Ἄνδρεα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἄλεκος.

— Οὕ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἴδω ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

— Βαθειὰ ἥταν;

— Στὴν ἄκρη ὅχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς ἐσκέπαζε. Ὅσο ὅμως ἐπροχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ ποὺ ψαρεύετε; Ἔγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἀν βάλῃς τὸ ἔνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἐπιασσα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἄνδρεας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιά! Μὲ ἐπροσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἐπιαρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἔνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρὴ δαγκανιὰ ἐδῶ στὸ μεγάλο δάκτυλο, νά
καὶ τὸ σημάδι!

Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἀνδρέα;

—Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάμω ἀλ-
λοιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ
ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν. "Ἐπειτα ὅ-
μως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μα-
κριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές.
Μὰ πόσο ὡραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν
ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασ-
σα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαί-
ρεται κανένας νὰ τὰ βλέπῃ νὰ κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἔρώ-
τησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἥσυχη. Ἀλ-
λοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψῃ. Μουγκρίζει
σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, ποὺ εἶναι σὰν
βουνά. Τὰ καράβια τότε χορόπηδοῦν. "Ἄν
πήτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παιζει σὰν παι-
γνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾶς.

Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾶ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ·
Θαρρῶ, πὼς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾶ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψῃς τὰ παιδιά σου.

**Ιωάννης Πολέμης*

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

“Ἄμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, ἐμίλησεν
ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἔνα μικρὸ κυντάκι
στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξῃς αὐτοῦ, Φωτού-
λα; ἔζητησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιά.

—“Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ
ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικό μας μουσεῖο. Νά
πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγάίναμε μιὰ ἡμέρα
μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἔξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρα-
σθοῦμε, ἔκαθήσαμε κάτω ἀπὸ ἔνα φουντω-
τὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

—“Ἀκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι! ”Ἀκου
κι ἔκείνες τὶς καρδερīνες! μοῦ εἶπεν ἡ για-
γιά.

‘Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

—Πολὺ θὰ ἥθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινό-
μουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ
κλαράκι σὲ κλαρὶ καὶ νὰ ἔκελαδοῦσα σὰν
αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

—Κι ἀν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγο-
νούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, ποὺ θὰ
μ’ ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιὰ πα-
ραπονεμένα.

Τὴν ὕρα ἔκείνη τάκ! μ’ ἐκτύπησε κάτι
στὰ μαλλιά. Ἡταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! ἔκαμάν τὰ παιδιά.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. ‘Η γιαγιά μοῦ εἶπε, πώς κάποιο πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. ”Ηθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάη, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιὰ ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. ‘Ο δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. ’Εσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. ’Επάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας· γιὰ τὸ σχολικό μας μουσεῖο.

18. "Ενα καδαρό παιδάκι.

Κάθε πρωΐ, ποὺ ξυπνᾶ, ό Γιαννιός τρέχει πρώτα στή μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τής λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρώτα ὅμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

‘Ο Γιαννιός καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ ’πῆ καὶ πηγαίνει στή βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

“Α! ᾳ! ᾳ! κάνει λίγες φορὲς καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

“Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρά - καθαρά.”

Τρίβει γερά τὰ χέρια, τὸ λαιμὸν καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸν παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἀλλοιώτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

“Υστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωΐνη του προσευχή.

«Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες δὴ τὴν νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ημέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φότισέ μας νὰ κάνωμε πάντοτε τὸ θέλημά σου».

Νά’μαι τώρα ὅμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιός σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

“Ω! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ ἐκείνη!

“Επειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἔτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸν παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὅρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιός!

“Επειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούῃ, πῶς κτυπᾷ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο δύμως διαφορετικὸς εἶναι οὐδὲν Ἀλέκος.

Οὐδὲν Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲν τὸν Γιαννιό.

Κάθε πρωΐ, ποὺ σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, οὐδὲν Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Αρκετὲς φορὲς δὲ δάσκαλος τὸν εὔρηκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε οὐδὲν Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῇ, ποὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορά, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἵθουσα ἐπῆγε δὲ σχολίατρος νὰ ἔξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ίδρωτας ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο ἔκοιταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἵσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Απὸ αὐτὸ δύμως, ποὺ ἔφοβόταν, δὲν ἔγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιά τὸν ἔβγαλε δὲ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ δύμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Απὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῇ. Ενιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωΐ καὶ ἔλουζόταν. "Εγινε ἀ-
πὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

'Απὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιὰ
καμμιὰ παρατήρησι. *r*

20. Γιατί ὁ Αντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

'Ο Αντωνάκης ἦταν ἐνα παιδὶ φρόνιμο.
Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἀπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε
νὰ εἰπῇ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν
πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εύχαρι-
στημένοι ἀπὸ τὸν Αντωνάκη τους καὶ ὑπε-
ρήφανοι, ποὺ εἶχαν ἐνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδὶ αὐτὸ ἄρχισε
νὰ χαλᾶ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του
δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἔξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλ-
λαγή. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Αν-
τωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ
πτωχὴ γυναίκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἡταν
ἐκεῖ καὶ ὁ Αντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. 'Ο
Αντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέ-
τρες μιὰ πάπια. 'Εγὼ εἶμαι γυναίκα πτωχή.
"Έχω δυὸ ὄρφανὰ νὰ θρέψω. 'Επερίμενα νὰ
τοὺς δίνω κανένα αύγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αύτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἡταν
μαζὶ μὲ ἔνα ἄλλο κακὸ παιδί.

‘Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί
νὰ ἀπαντήσουν.

— Δὲν θὰ ἥταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ Κων-
σταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέ-
ρας. Αύτὸς οὕτε πέτρες πετᾷ οὕτε καὶ πη-
γαίνει μὲ κακὰ παιδιά. Εἶναι παιδὶ μὲ καλὴ
ἀνατροφή.

— Τὸν γυιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρί-
λαε; Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἔδω, ᾖς σᾶς εἰπῆ
ὅ ἴδιος, ἀν δὲν ἥταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν
βλέπω μὲ τὶς πέτρες στὰ χέρια.

‘Απὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο
τοῦ γυιοῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πὼς
ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω
καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές
του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς
ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

“Οταν ἥλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εύρηκε
τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ
νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου.
Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πά-
πια τῆς κυρὰ - Κωνσταντίας. Εἶχα συνά-
ναστροφὴ μ’ ἔνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξα-
πηγαίνω μαζὶ του.

‘Ο πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὥρα ἀμίλητος. “Υστερα εἶπε:

—Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, ποὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πώς μετανοεῖς. ’Εγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ, τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιοὺς συναναστρέφεσαι. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ίκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

‘Ο Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι’ αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—“Οταν μεγαλώσης, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. ‘Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾶ ἥ γιαγιά. Γελᾶ, ποὺ
ὅ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει
στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσῃς, παιδάκι μου, τοῦ λέγει.
·Ο καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζῃ ύγεια. Νὰ μά-
θης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ
Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολύ.

—”Αχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἔγώ;
·Ο Θανασάκης θὰ πηγαίνῃ στὸ σχολεῖο,
ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἔγὼ δὲν θὰ
μάθω γράμματα;

—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ δταν θὰ ἔλ-
θῃ ὁ καιρός. Κάμε ύπομονή.

·Η γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πο-
λύ, τὸν ἐφώναξε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι;
Δὲν εἶμαι μαζί σου ἔγώ; Ἔγὼ θὰ σοῦ μά-
θω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί
περίπατο; Θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ
τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσῃς καὶ
μερικοὺς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοί εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι,
γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδίμου. Μᾶ
ἔγώ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσῃς φιλία μαζί
τους. Ἀπὸ αὔριο θὰ πάμε νὰ τοὺς ἴδης.

22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αύλη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αύλη. Ἐκρατοῦσε κι ἔνα σακκουλάκι.

- Τί ἔχει μέσα, γιαγιά;
- Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφὴ γιὰ τὶς ὅρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἥλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν:

—Ἡλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

‘Ο πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. “Υστερα ἐλάλησε:

—Κικιρίκου -ου -ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφανέρωνεν ἔκεινο τὸ λάλημα.

—Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ
ὅμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὥραῖο πετεινό!
"Ανοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους.
"Ετσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσί-
μπημα. Εἴκοσι ὅρνιθες σκύβουν καὶ τσι-
μποῦν. Χοροπηδοῦν δλόγυρα στὴ γιαγιά
καὶ στὸ Γιωργάκη. Ό Γιωργάκης ὅλο σκορ-
πίζει. Άλλὰ καὶ οἱ ὅρνιθες τρώγουν, ὅλο
τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεν-
νοῦν αὐγούλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώ-
τερο; ἔρωτᾶ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του,
παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ
πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι
ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ό Γιωργάκης
ἔσκυψε καὶ τὴν ἔχαϊδεψε. "Επειτα ἔχαϊδε-
ψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Αν κάμης αὐτό, ποὺ ἔκάμαμε σήμερα,
παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ ἴδης πό-
σο οἱ ὅρνιθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, ποὺ ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ
γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἔνα
ποίημα.

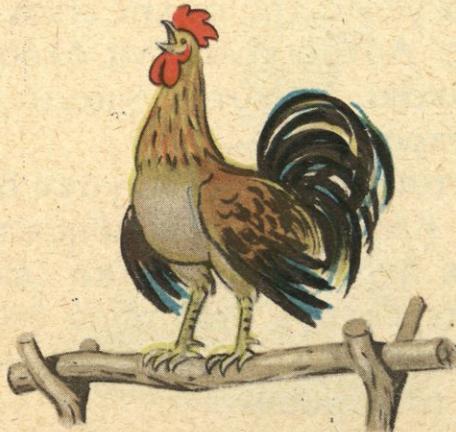
23. Ο πετεινός.

Πετεινὸς μέσ' τὴν αὔλη
κικιρίκουκου! λαλεῖ,
”Έχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵπποτης,

”Έχει μιάν ούρα ψηλή,
φουντωτή καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αύγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζνηνός

24. 'Ο Ασπρούλης.

—Σὲ μιὰ γώνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Αύτὸς εἶναι ἔνα δλόασπρο τυκρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸν ἡ γιαγιά τὸν ἐβάπτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν ούρα. 'Απὸ τότε ἦταν θυμῷμένο τὸ ζῷο. "Οταν τὸν ἐβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἀν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά:

—Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε καὶ ὁ Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέ! ἀποκρίθηκε τὸ κατσικάκι.

“Υστερα μὲ μιὰ πηδηξὶα εύρεθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἐμύριζε τὴν ποδιά της, ἐμύριζε καὶ τὰ χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, καὶ φέρε στὸν Ἀσπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν μιὰ μουριὰ καὶ ὁ Γιωργάκης ἐμάζεψε λίγα φύλλα. Τὸ πρῶτο φύλλο τὸ ζῷο δὲν ἤθελε νὰ τὸ δεχθῇ. Σιγάσιγὰ ὅμως τὸ ἐδέχθηκε. “Υστερα ἐδέχθηκε καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο. ”Ετσι τὰ ἔφαγε ὅλα.

Ο Ἀσπρούλης εύχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ ἐπλησίασε τὸν Γιωργάκη. Ἀπὸ τότε ἔγιναν δυὸ καλοὶ φίλοι.

25. Τό κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
ποὺ εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἔνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
ποὺ εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπῃ τὴ μαμά του,
παίζει τὴν ούρα.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
ποὺ εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾶ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
ποὺ ἔμαθε τρελλὰ παιγνίδια
καὶ τρελλὸ χορό.

Zacharías Papantwriou

26. "Ενας άκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη.

Μιὰ ήμέρα ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη ἔφερε στὸ σπίτι ἔνα σκυλλάκι, τὸν Πιστό. Ὁ Πιστὸς ἦταν ὅμορφος καὶ πολὺ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειά, ὁ Πιστὸς ἔβγαινε στὴν ἔξωπορτα καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδεχόταν, σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγῦρό του, ἐπηδοῦσε, ἐκουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ ἐφανέρωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν ἔχαϊδευε.

"Υστερα, ὁ Πιστὸς ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος τῇ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς:

—Τί κάθεσθε; ἥλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Καὶ ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

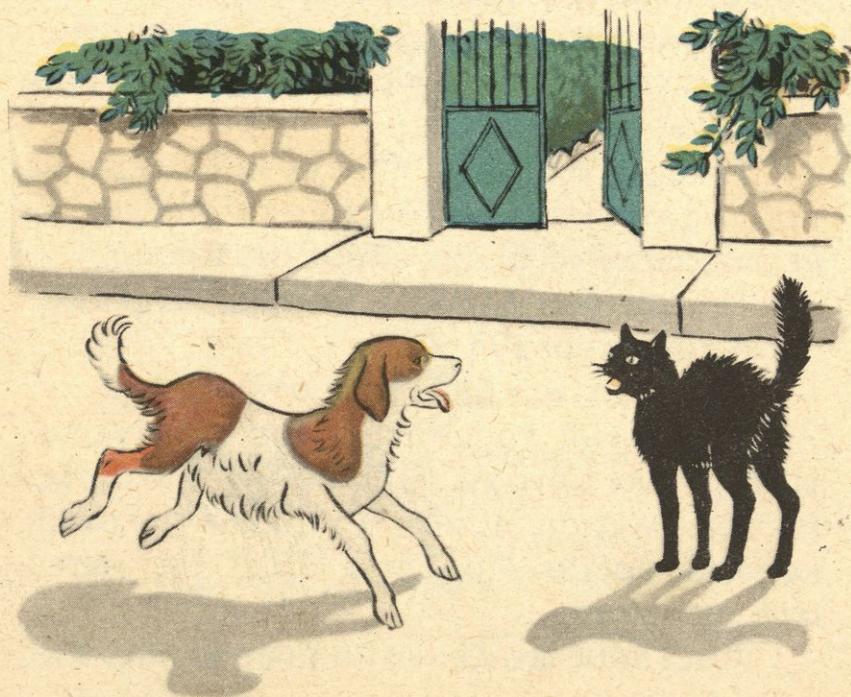
'Απ' ὅλους τοὺς σκύλλους τῆς γειτονιᾶς μ' ἔνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός. Μὲ τὸν Ἀράπη. Μ' αὐτὸν παίζει στὴν αὐλὴ καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τὶς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίζει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες ὅμορφες ὥρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη!

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοιμοῦνται, τὸ σκυλλάκι μένει ἄγρυπνο. Φυρίζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύγισμα: Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ. Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

—Δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ κανένας ξένος μέσα σ' αὐτὸ ἔδω τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἔγώ, ὁ Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλλί.

Κάθε νύχτα στὴν αὐλή,
γάβου - γάβου τὸ σκυλλὶ¹
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιός δὲν τὸν γνωρίζει;

Αψηλὰ τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθήκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλλὶ¹
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλὴν
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἔκει,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πώς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλλὶ¹
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνὸς

28. "Ενας μικρός, πού δὲν φοβᾶται.

Μιὰ νύκτα σκοτεινή, ό γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἔνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δὲν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἔχαιρετησε:

—Καλησπέρα, παπποῦ!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός εἶσαι; ἔζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὔγερη, ποὺ μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δὲν μὲν ἔθυμήθηκες;

—"Ἄς εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σ' ἐγνώρισα. Ποὺ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δὲν φοβᾶσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, ποὺ κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. 'Εσύ θὰ γίνης καὶ στρατιώτης καλός, ποὺ εἶσαι ἄφοβος.

'Ο παπποῦς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιλῶντας μαζί, ὡς ἔκει, ποὺ ἔχωριζεν ὁ δρόμος. 'Ο γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιὰ καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάῃ στὸ παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παπποῦ! ἐφώναξεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, ποὺ ἔχωρίσθηκαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιὰ τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική ἀφοβία.

Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σὰν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' δὲ Πλάστης ἀγαθὸ^δ
δὲν μοῦ δωσε γιὰ νά χω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἀν τύχῃ κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἐρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾶ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἔδω κάτου,
δὲ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ δὲ Πλάστης δὲ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελλὸς
ἔκεινος ποὺ πιστεύει,
πῶς νὰ φοβᾶται πρέπει.

Γεώργιος Βιζνηνός

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ.
Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα
στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι
μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι
ώραία ἔδῶ; Ἐδῶ κανένας δὲν μᾶς πειρά-
ζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν
τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εύρισκομε καὶ μυι-
γίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ
φύγωμε;

—Αργότερα, παιδάκι μου, ἔδῶ θ' ἀρχί-
σουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια
καὶ οἱ μυῖγες θὰ χαθοῦν. ΟΑν μείνωμε, θὰ
πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.
Εδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἐμαζεύθηκαν στὴν ἔξοχήν Ἐκάθησαν ἐπάνω στὰ τηλεγραφικὰ σύρματα. "Ἐνα δυνατὸ χελιδόνι, ποὺ ἥταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε:

—'Ακοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύγωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. "Ἐχομε νὰ περάσωμε πλατειὰ θάλασσα. 'Αλλὰ μὴ φοβᾶσθε. 'Εμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελιδόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα. "Αν κανένα κουρασθῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εύρεθῆ καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ τὰ γεράκια καὶ οἱ ἀετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωΐ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν χελιδόνια, ἐλυπήθηκαν. 'Εκατάλαβαν, πώς ἔφυγαν καὶ τὰ εὐχήθηκαν:

—Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά. Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες σας θὰ μείνουν ἀπειρακτες. Στὸ καλὸ νὰ πάτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στὴν ἀρχή, ποὺ ἔξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπήγαιναν καλά. "Ολα ἐπετοῦσαν μὲ ὅρεξι. "Ολα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, ποὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἦθελε νὰ μένῃ πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζωνται.

—Τσίρο τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

'Εκεῖνος ἐτέντωσε καλὰ τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸν μαῦρος καπνός. Ὁ
ἀρχηγὸς ἔχάρηκε.

—Τσιβίιιτ! ἐφώναξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴ-
μεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ
καθήσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε
ὅσο θέλετε.

—Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βα-
στοῦμε νὰ φθάσωμε ὅς ἔκει. Εἴμεθα πολὺ¹
κουρασμένα!

—Τσιβίιτ! ἐφώναξε τότε ὁ ἀρχηγός. "Αν
εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα
ἔκεινα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἔτσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις
εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκα-
τάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Ἄτι καλωσύνη, ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ
πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθη-
καν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

—Αναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς
δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυ-
νατά. Ἀντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ
πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸς τὸ ξεκούρασμα.
Πόσο καλὸς ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδό-
νια! Τὰ ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουρασθῆ λιγώ-
τερο, ἐπετούσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ
πλοῖο, ποὺ εἶχεν ἰδεῖ στὸ βάθος ὁ ἀρχηγός.

32. ΣΤΌ πλοϊΟ τΟῦ καπετάν Νικόλα.

Τὸ πλοῖο ἔκεινο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, ποὺ ἔταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἀμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

— Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια, Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλὲς φορὲς δεχθῆ χελιδόνια στὸ πλοῖο του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἔνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης. Πόσο ἔχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Αν μποροῦσε, θὰ τὰ ἔχαϊδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἔνα μαῦρο σκύλλο. Εἶχαν καὶ πέντε - ἔξι γάτους.

— Κλείστε τὰ ζῷα γρήγορα κάτω στὸ ἀμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἄρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἡσυχα ἐκάθησαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιὰ δλόκληρη ἡμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἐταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. "Ολες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμάτο ἀπὸ πουλιά. "Αλλα ἔρχονταν, ἄλλα ἔφεωγαν. "Οσα ἔξεκουράζονταν, κάπου - κάπου, ἐσήκωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἴδοῦν ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἔνα πρᾶγμα. Τὸ εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε. Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἀντωνάκη, ἄλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἔδῶ τέτοια δὲν ἔχομε. Ἅλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποὺ θὰ φθάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ δ, τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιὰ τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

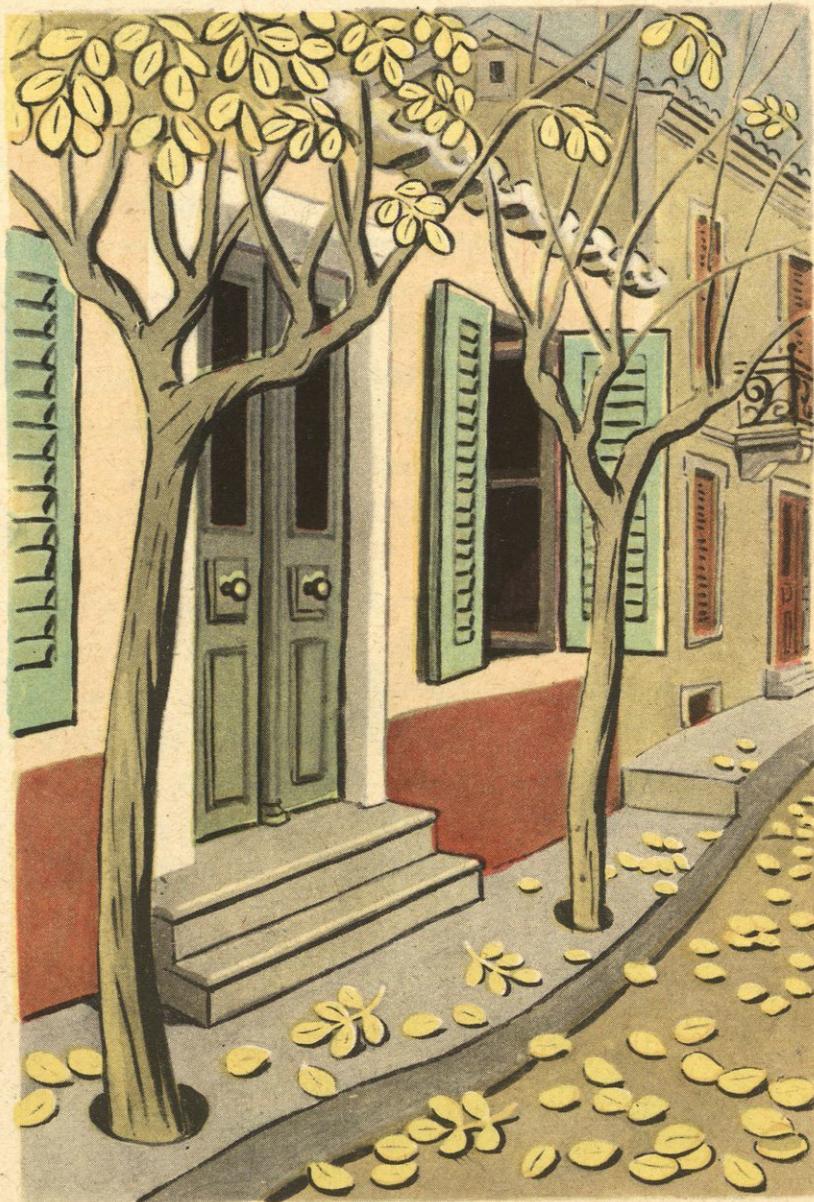
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

Μέλισσα

Αἴνιγμα

'Απὸ πάνω σὰν τηγάνι.
'Απὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
'Απὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Πότε συννεφιές, πότε βροχές, όλόχρυσες
λιακάδες...

«Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
στανᾶδες
καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτσης

34. ΣΤὸ περιβόλι τοῦ θείου.

Μιὰ ἡμέρα φθινοπωρινή, ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν ἀπὸ ὄπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ λιγώτερα τὰ φύλλα.

‘Ο θείος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κο-
σμᾶ, τὸν μανάβη, ποὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγορά-
σῃ σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιοὺς μὲ
χαρά.

—’Ελάτε, παιδιά μου. Σκαρφαλώστε στὰ
δένδρα καὶ φάτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Έχομε ἀπ' ὅλα. "Ο, τι θέλει ἡ ψυχή σας.

"Ο Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωιὴ μηλιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἔχόρταινε. Εύωδίαζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστιμάδα!

"Ο Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηνιά. Εἶχε κι ἔνα καλαθάκι καὶ ἐμάζευε. "Ἐνα στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

"Ο θεῖος ἔχαιρόταν μὲ τὴν ὅρεξι, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιά.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ ἔνα καλάθι κι ἀπὸ ἔνα μαχαίρι καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχάτα, ὅλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς σὰν κορόμηλα.

— Εὔλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος. Τρία πράγματα εὐλόγησεν, ὁ Θεός: Τὸν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ - Ξενιά, ἐκουβέντιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐκουβέντιαζε μαζί τους, σὰν νὰ εἶχε μπροστά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε καὶ τρώτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, ποὺ ἡλιάζω;

‘Η καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικὰ σῦ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

— Τὸ μερίδιό τους παίρνουν, κυρά - Ξενιά
μου, τῆς ἐφώναξε γελῶντας ὁ θεῖος. Τοὺς
χρωστοῦμε ἡμεροδούλια. Μᾶς καθαρίζουν
τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμ-
πιες. Γιὰ πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀ-
φήνωμε νὰ τρώγουν;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἔνα τραγούδι γιὰ τοὺς σπουρ-
γίτες.

X

35. Τὸ τσιριτρό.

Ο.Α

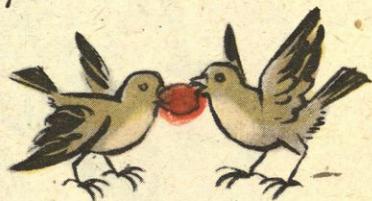
Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀκτὼ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.

Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄέρα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Zαχαρίας Παπαντωνίου

36. ΣΤὸ ἀμπέλι.

“Ψτερα προχώρησαν στ’ ἀμπέλι. Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

— Ροδίτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὔτοὶ εἶναι πιὸ ὥριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὥριμασαν καλά.

“Οπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου κάπου ἔξετρύπωνε καὶ κανένας κότσυφας.

— Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. “Ἄς εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτά.

„Σὲ λίγο τὸ μάζεμμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἔζυγισθηκαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς, ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.[¶]

— Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ - Χρίστο, εἶπεν, δταν ἔφευγε.

— Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἔνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

—Παιδιά, προσοχή. Έκει πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τὶς πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ό θεῖος.

Αύτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατὶ ό Θύμιος συχνὰ τὶς ἐπείραζε. "Οταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κυνηγᾷ."+

37. Τὸ φδινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ δὲ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κινή φλύαρη χελιδονοφωλιὰ
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά,
φοβήθηκε δὲ μελισσουργὸς τὸ χιόνι,
κινή σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὄλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὅ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν "Ανοιξι, ποὺ θὰ γυρίσῃ πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τάκ! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τάκ!
ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα,
ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς
σταλαγματιές κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ
εἶναι ἡ Φωτούλα.

— "Ηλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετήσωμε.
Πᾶνε πιὰ οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ." Ε-
φθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾷ ἀέρας. Ὁ
οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά.
Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ
θὰ πέσουν στὴ γῆ. "Οπως θὰ πηγαίνης στὸ
σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ
εἶναι δυσαρεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ
ἥθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ
συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

‘Ο μπάρμπα - Σπῦρος δμως, ὁ γείτονάς
τους, σκέπτεται ἀλλοιώτικα. Βλέπει τὴ
βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χα-
ρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει,
ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

— Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὄρα
της ἥλθε, παιδί μου, ἡ βροχή. Ἡλθε γιὰ νὰ
δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ
σπείρωμε. Δοξασμένος ἀς εἶναι ὁ ἄγιος

Θεός. "Ολα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὔριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τό χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνῃ μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζῃ
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέσῃ πιὸ πολύ.

*Ιωσήφ Κυπριανός

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώσουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπάρμπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Τὰ δυό τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὑνὶ σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὅψι τώρα, ποὺ ὁργώνεται.

—'Ωώ ! Μελῆ. 'Ωώ ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα-Σπῦρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὥργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, ποὺ ἐγέρασε, ὁργώνει ὁ Στέφανος. 'Ο Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῷά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— "Αν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκείες, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὁργώματα. "Υστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, ποὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδὶ μου.

'Ανάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὁρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ ! Μελή. 'Ωώ ! Κανέλλη.

‘Ο γέρο - Σπύρος ἐφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—”Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζῃς στὶς ἔρημιὲς γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθῃς γράμματα. ”Οσο γιὰ τὰ μαγιτάρια, τὰ βρίσκεις ὅποτε θέλεις.

“Οταν ἐσήμανε ὁ ἐσπερινός, τὸ ὅργωμα ἐσταμάτησε. ‘Ο μπάρμπα - Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. ”Υστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. ‘Ο γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ’ ὅλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του.

‘Ο Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Απὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμὴ βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα - Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὔτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκκα καὶ καὶ ὅ, τι χρειάζεται θὰ σου τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα - Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικό.

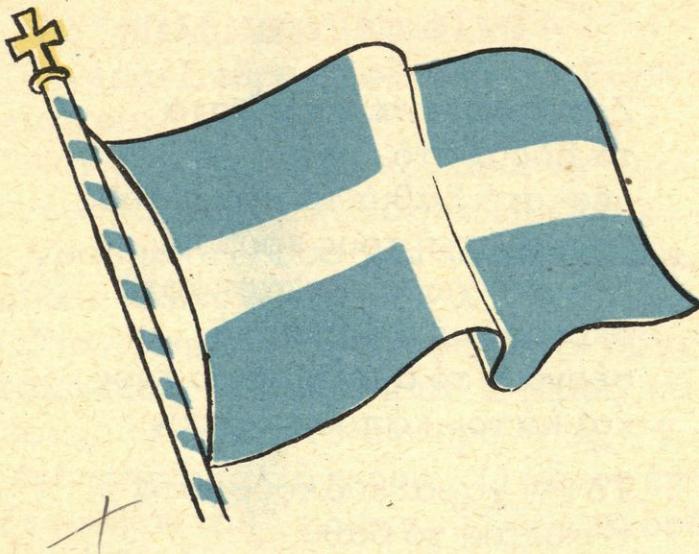
41. Τὸ ἄλέτρι.

Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογή τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἀργό,
σέρνουν τὸ ἄλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἀφωνος
τ' ἄλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὔλογημένο τρεῖς φορὲς
τ' ἄλέτρι τὸ βαρύ!
Εὔλογημένα τρεῖς φορὲς
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὔλογημένη τρεῖς φορὲς
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγκόμησι,
μᾶς δίνει τὰ καλά της!

· Ἰωάννης Πολέμης

42. Έορτάζει ή Σημαία μας.

Τὸ σχολεῖο σήμερα ἐγέμισε σημαιούλες. *Ο* αὐλή, ἡ εἰσοδος, οἱ αἴθουσες, δόλα εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαῖες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασσας. Εἶναι ή ἔορτὴ τῆς Σημαίας. *Α*

‘Ο δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιὰ παρατεταγμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. ‘Ο σημαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. ‘Επάνω της λάμπει ὁ ὄγγιος σταυρός. “Ἐνας μαθητής, μὲ ὥραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲν λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
—Νά σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

*Ιωάννης Πολέμης

"Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο της χρῶμα. Λέγει πώς κυματίζει στὰ καράβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

—"Οταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. "Οπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. "Οταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωή σας νὰ θυσιάζετε γι' αὐτή.

Μὲ αύτὰ τὰ ὡραῖα λόγια ἐτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἥμέρα, ποὺ ἦταν ἡ ἔορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικὰ ἦταν ἐκεῖνα, ποὺ εἶχε στὸ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! 'Υνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ, τι ἥθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι ἐκτυποῦσεν ἔνα πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἀμόνι. Τὸν ἔβοηθοῦσε καὶ ἔνα παιδί. Καὶ οἱ δυό τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κύρ-Μιχάλη, τὸ ὕνι μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. 'Εστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσῃς.

— "Αφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὔκαιρω. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἔτοιμο.

— Ο Χρόνης ἐκοίταξε τὸ φυσερό. Τὴν δύρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἔνα σχοινὶ καὶ τὸ φυσερὸ ἐφυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιὰ ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδερο ἐκοκκίνιζε.

— Ο Χρόνης ἐκοίταξε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερᾶ. Τί δυνατὰ ποὺ ἦταν! 'Επαρακολουθοῦσε πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἀμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζῃ. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

✓ Πόσο θὰ ἥθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνῃ μὲ τὸ φυσερὸ φούκου! φούκου!

‘Απ’ ἔκει ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἔκεινος ἔλειπε.

“Οταν ἔγύρισε σπίτι, ἐμιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρούργῳ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

Φ· Ο Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἀν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. “Ολα τὰ σιδερικά, ποὺ χρειαζόμεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.**Α**

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἥθελαν ἔκει;

Θ· Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλώνει, παιδί μου. **Κ**αὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

— Εἶδα καὶ ἔναν τροχὸ πέτρινο.

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

“Οταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἔζωγράφισε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφισε καὶ τὸ φυσερὸ καὶ τὸ ἀμόνι του.

44. Ὁ σιδερᾶς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἵδεστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπῆ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπῆ !

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά. 5

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπῆ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπῆ.

"Ἐχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αύτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπῆ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπῆ.

Τέλλος "Αγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὔτυχῶς ἦταν ἔκει. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὄλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμάτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἔνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Α Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἔχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. "Οταν ἔκεινος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία ποὺ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

— Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὕτε αὔριο οὕτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἑβδομάδα θὰ εύκαιρήσω.

— "Εχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ - Γρηγόρη καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. "Οσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

— Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. ”Έχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξῃ. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντάς ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἔνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

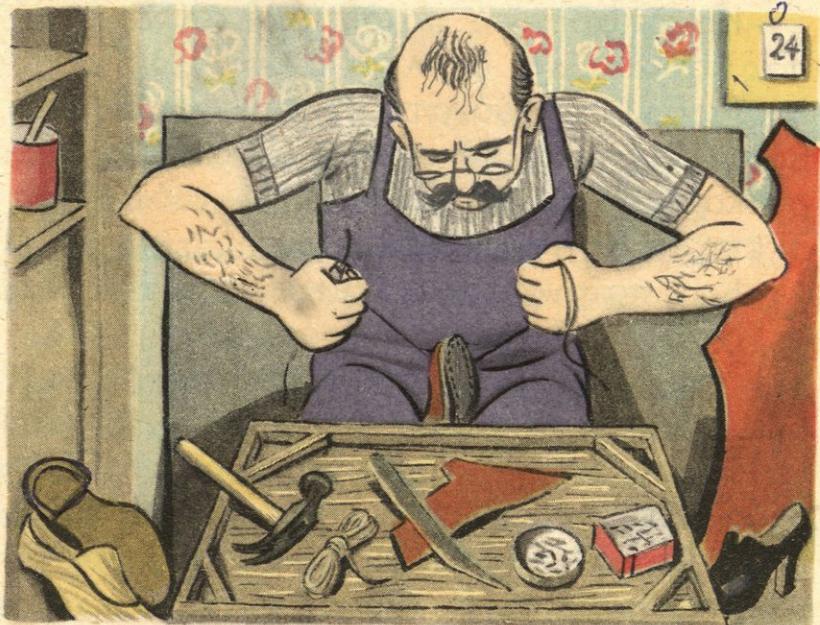
— Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἥλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἔνα χάρακα, νὰ ριγώνῃς τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ δξυά. Δὲν στραβώνει. Τέτοιον ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πώς εἶσθε συμμαθηταί.

— Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλὲς φορὲς μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

— Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. ’Εμεῖς γιὰ σᾶς κοπιάζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἀνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. ”Αν τὴν ἀφήνων μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἐπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιά.

Πόσες τέτοιες ζημιές δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. Ό μπάρμπα - Σταμάτης.

"Αλλη μιὰ ήμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα-Σταμάτης.

Αὐτὸς εἶναι ἔνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν δλοι στὸ χωριό. Ή δουλειά του ἦταν νὰ διορθώνῃ παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἵσια - ἵσια μονάχα τὸν ἴδιο ἔχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἔνα τραπεζάκι γεμάτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, δ,τι ἔχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. "Ἐκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἔχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.)

— "Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εὔρεθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, δ,τι ἐτύχαινε. "Αλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνῃ. Οὕτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα. ✓A

Μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἐσυζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. 'Ο μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

— "Αν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θάνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλάτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἔγῳ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

¶ Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὔτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἀστεῖο. Πόσες φορὲς δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχούς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

“Ενα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἔνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώναξε:

—”Ελα ἔδω, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

¶ Δὲν πειράζει. “Οταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδίσῃς, τότε μοῦ τὰ δίνεις.”

Νά γιατὶ τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σὰν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— "Ηλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

— 'Εκάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκοῦτε ποὺ λέγουν: Θέροις, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. "Ολοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράσῃ μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνη κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιὰ τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. 'Αλλοιῶς δὲν θὰ γίνη καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξυνίσῃ.

‘Ο Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὕτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὕρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἥλθεν ἔνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὕμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἔνα σχοινί. Ἐχαιρέτησε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Αν ἵδῃ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος.

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρετήρησεν ὁ Τάσος!

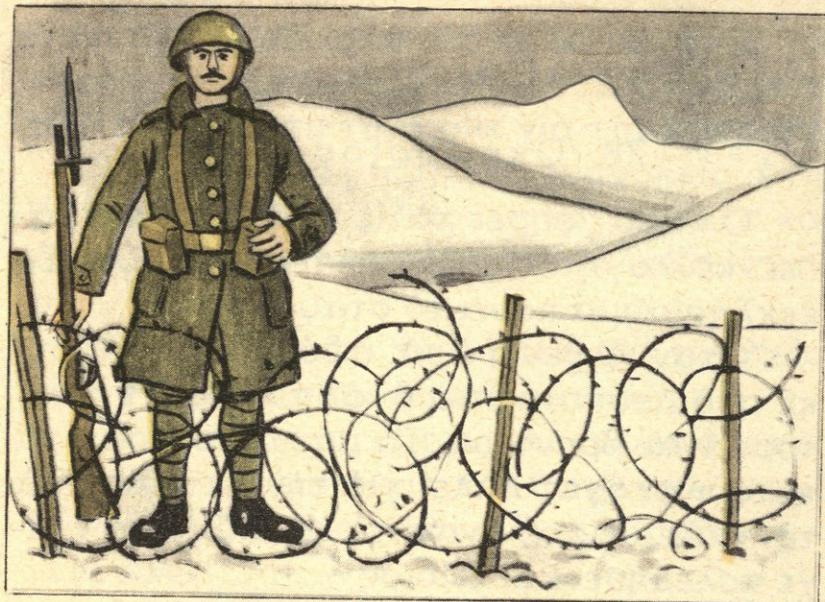
—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ εἶχε ἑορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. "Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα." Ελεγαν καὶ ἀστεῖα. "Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

·Ο Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιὰ τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἔγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Οκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σημαιοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἡ-ρωϊκά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ἔνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Οκτωβρίου 1940

Ο παπᾶς φορεῖ τὰ Ἱερὰ ἅμφια καὶ βάζει «εὔλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Οταν ᾔλθεν ἥ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

ΑΜιλεῖ γιὰ τοὺς ἔχθρούς μας, ποὺ ᾔλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Μετάν ἔνας ἀνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμε δλοι οἱ "Ελληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος δλος μᾶς ἐθαύμασε." Ας ᾔταν οἱ ἔχθροί μας πολλοί. Εμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε δπου καὶ ἀνέπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ᾔταν στὴν ἐκκλησία, ᾔταν καὶ ἔνας τραυματίας. Ο καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἔκοιταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

“Υστερα ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

“Οταν ἐγύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιώτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, ποὺ χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἀκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, ποὺ ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

"Ολα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἔκεινα,
καὶ κάτι πού 'χομε μέσ' στὴν καρδιά,
ποὺ λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἥλιου ἀχτῖνα
καὶ κράζει μέσα μας: 'Εμπρός, παιδιά!

**Ιωάννης Πολέμης*

50. ΣΤÒΝ έλαιωνα.

Μιὰ ήμέρα ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν έλαιωνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! "Οπου καὶ ᄀν ἐγύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ᄀκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ᄀλλα.

— Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

— Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. 'Εγὼ ἀ-
γαπῶ κάθε δένδρο. 'Αλλ' ἡ μεγάλη μου
συμπάθεια εἶναι ἡ ἐλιά.

— "Ολες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρ-
πό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

— Ναι, παιδί μου. 'Εφέτος θὰ ἔχωμε λα-
διά. "Οπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσο-
δεία. 'Ο καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τί-
ποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια
καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπωλήσαμε. "Υστερα
ἐπωλήσαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ
ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἐλιές
καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. "Ας εἶναι δοξασμένο
τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἐλιές ἔχουν κου-
φάλες;

— Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου.
Ποιός ζέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν
ἐλαιῶνα αὐτὸν ἥμουν κοριτσάκι καὶ τὸν
θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς
μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοι-
πὸν πόσο παλιὸς εἶναι. ^ΘΗ ἐλιά εἶναι δέν-
δρο, ποὺ ζῇ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο. ^Πο..

— Πότε θὰ ὀριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἐλιές
νὰ τὶς μαζέψωμε;

— Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι
ἔτοιμες.

51. "Οταν ἄρχισε τὸ μάζεμμα.

Μετὰ ἔνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἔλαιιῶνας ἀπὸ κόσμο. "Ολοὶ ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὕμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιὰ μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

'Ο πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. 'Ο Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκούλακι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιὰ ἐμάζευε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζευε αὐτές, ποὺ ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῷ ἐμάζευε, ἔλεγε:

— Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῇ.
— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ πῆ αὐτό, Ξανθούλα;

'Η Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιὰ τῆς τὸ ἐξήγησε.

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλὲς φορὲς μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. "Ο-ταν ὅμως καταπιασθῇ τὸ χέρι, ποὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

· Ή Ξανθούλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

—Αὐτὸ παθαίνω ἔγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλὲς φορὲς μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. "Ο-ταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρεσε, γιαγιά, αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανέλαβε :

—Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἔλια.

ΑΤ
“Οπου κι ἀν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ῶς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.

○ Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἔλια ἡ τιμημένη. οτ

’Εδῶ στὸν ἵσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἥλθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἔλια ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

99

53. Ο καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα
του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινό-
πωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ
σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ
τὸν χαιρετοῦν:

— Καλῶς ἥλθες, κύρ - Χαραλάμπη!
— Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ
περάσωμε.

Στὴν ὁρεινή του πατρίδα ἀφησεν δλό-
κληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορί-
τσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῇ γιὰ νὰ τοὺς ζήσῃ.
Τί νὰ κάμῃ ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο με-
γάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι
πτωχό;

— Ζεστά, γερὰ κάστανα! Φωνάζει καὶ
πωλεῖ στὰ παιδάκια.

— Γερὰ νὰ μοῦ δώσῃς, κύρ - Χαραλάμπη.
Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἔνας
μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Ἐγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλε-
γμένα αὐτά, ποὺ σοῦ δίνω, ἀπαντᾶ ὁ μπάρ-
μπα - Χαραλάμπης.

‘Ο Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ
σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε
ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ
φουφοῦ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα.
Καὶ ἄλλα παιδιὰ στέκονται καὶ βλέπουν
ἀπὸ μακριά. ’Εκεῖνα ποὺ ἔχουν χρήματα,
ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. ‘Ο Θα-
νασάκης, ὅταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ
στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς
πάλι, ὅταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιάτη ήμέρα ένα παιδί, ό Μενέλαος, ήλθε κι έστάθηκε κοντά στὸ μπάρμπα - Χαραλάμπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

— Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ἔρωτησεν δὲ καστανᾶς.

— "Οχι, κύρ - Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

— Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

■ Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρ - Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὔριο, ποὺ θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα δὲ πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

— Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιά ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἔσύ. "Οταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλλες, κάστανα, ἀμέσως ἀγοράζουν. "Ας εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. "Εσὺ θὰ γίνης καλὸς παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. "Έχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἔνα ἀγόρι σὰν κι ἔσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. "Η λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ, ἔκανε μιὰ ἥμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; Ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλη, παιδί μου. "Ισως θέλη νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὅς αὔριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἥμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἴδῃ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικα γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιὰ ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πὼς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ δλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ή γάτα μας, μητέρα, έγέννησε τρία γατάκια. Μα τί κρίμα! Και τὰ τρία εἶναι τυφλά! ”Επειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Και οὕτε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἔγὼ ἐνόμιζα, πώς θὰ ἔπαιζα μᾶζι τους ώραια παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἔπεριμενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. ”Οταν ὅμως περάσῃ λίγος καιρός, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ώραια παιγνίδια. Τότε θ’ ἀλλάξης γνώμη, ὅταν τὰ ίδης, εἶπεν ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμὶ γιὰ τὴν γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. ”Έχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῷα.

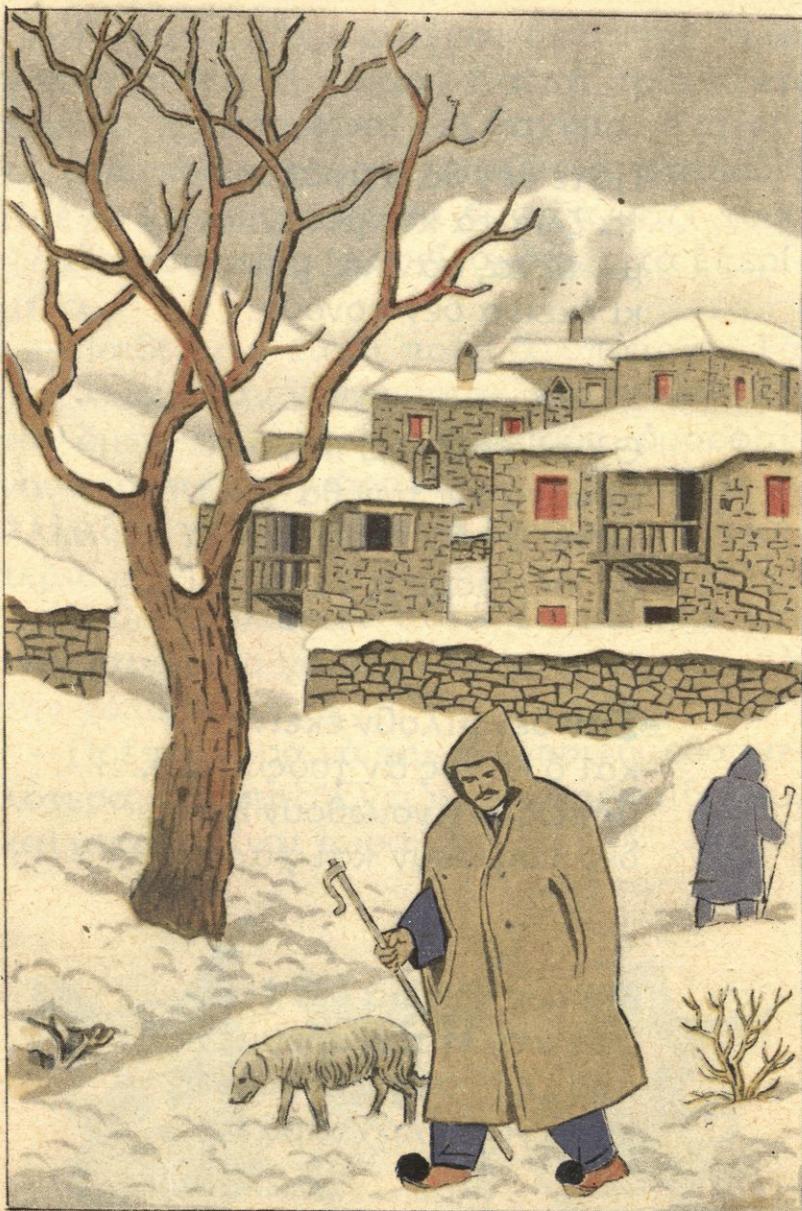
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῷα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἔκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἔκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἀν τοὺς λείπῃ,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη,
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾶ;

•Ιωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

οι

‘Ο χειμῶνας ἀν δὲν πιάσῃ
καὶ χιονιᾶς ἀν δὲν πλακώσῃ,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἀνθοὺς ἡ γῆ θὰ δώσῃ.

•*Ελένη Καριτᾶ*

56. ‘Ετοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό,
ἀρχίζουν τὶς ἔτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.
Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ ὁ παπποῦς ἔχει τὸ
πρόσταγμα.

Πρῶτ’ ἀπ’ ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.

—Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παπ-
ποῦς.

Α”Υστερα κουβαλοῦν ἀπ’ τὸ βουνὸ τὰ
ξύλα.” Επειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ
βιούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιὰ
πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν
τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθή-
κη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρε-
μασμένα: Τὰ καρύδια, τ’ ἀμύγδαλα, τὸ
σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατὶ φοβᾶται τοὺς
ποντικούς. “Ως καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἡ
γιαγιά. Ακόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγα-
νη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ’ ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Γιὰ τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲν σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χονδρὲς γιὰ τὸν παπποῦ, γιὰ τοὺς γυιοὺς καὶ γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιὰ εἶναι γυναῖκα χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες της πάλι ύφασιν ουν κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ. "Ετσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ. Εἶναι ἔνα σπίτι εύτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾶ μὲ τὸ ζῷο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριὲς - μεριὲς εἶναι ἀπέραστο.

"Ολες του τὶς δουλειὲς ἔτσι συνηθίζει καὶ τὶς κάνει. "Οταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ύνι. "Οταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκά του, τέτοια εἶναι. "Οταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. "Οταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἔτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

'Απὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιά τους συνήθειες. "Οταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλὲς φορὲς οὕτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. "Οταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιὲς στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸς ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἔξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιά
πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν; A

‘Ο ’Ανέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν
Μάνθο καὶ τὴν ’Αγαθὴ καὶ θυμάται ἔνα
ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε
ἰδεῖ μιὰ μέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε
κάμει ἐντύπωσι. +

58. ‘Ο Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

‘Ο Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ
μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγὰ ἔνα
τετράδιο.

—Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἔχαιρέτησε τὸν
μπακάλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ
δώσῃς ἔνα τετράδιο.

—Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐ-
γά. Νὰ μοῦ φέρης ἀκόμα ἔνα.

—Ο ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐ-
γά. ”Αν δὲν μοῦ δώσῃς ἐσύ, θ’ ἀγοράσω ἀπὸ
ἔκεινον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

‘Ο κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρὸς
θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ’ αὐγὰ καὶ ἀρχισε
νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

—Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ
μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

—”Οχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἔγέν-

νησαν οί κοττούλές μας, εἶπεν ό μικρός.

΄Αφοῦ ό μπακάλης ἔβεβαιώθηκε, πώς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στὸ ράφι κι ἔδωκε στὸ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ό μικρὸς τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζῃ.

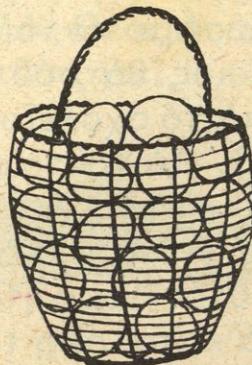
—Τί τὸ κοιτᾶς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ό μπακάλης.

Ω^οΚαὶ τὰ αὐγά, ποὺ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ήταν φρέσκα, μὰ ἐσὺ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγώ μὲ τὸ τετράδιο.¹

Καὶ ἀφοῦ τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πώς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε. Α

“Οταν ό Μιχαλάκης ἔφυγε, ό Ανέστης, ποὺ ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποὺ ήταν καὶ αὐτοὶ στὸ μπακάλικο.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ό Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωή του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωΐ; ποὺ ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. "Εχει σηκωθῆ ἀπὸ ἐνωρὶς κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἔργασθῇ.[¶]

"Οταν ὁ Φάνης ἥταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

—'Ο πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἴδῃ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

—Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. "Αν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἐνωρὶς καὶ δὲν ἔργασθῇ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρη βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο;" Ισα-ΐσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὔτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Αὔτὸς ὅμως ἥταν μικρὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της. ¶

Τώρα ὅμως ὁ Φάνης ἐμεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει γιὰ ποιὸ λόγο φεύγει ἐνωρὶς ὁ πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύκτα στὸ σπίτι. Καὶ τώρα, ποὺ νοιώθει αὐτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ὁ Φάνης στὴν προσευχή του; Νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο. Καὶ τότε θὰ εἰπῇ στὸν πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιὰ ποὺ τόσο ἔδούλεψες.^A Τώρα ἐμεγάλωσα ἐγὼ τὸ παιδί σου, ὁ Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ.^O Απὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγὼ πιὸ πρω̄ι^I καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. 'Εγὼ θὰ φροντίζω γιὰ ὅλους μας. 'Εγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπίτι μας ὃ, τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μᾶς ὅς τώρα. 'Εσὺ πιὰ νὰ καθήσῃς νὰ ξεκουρασθῆς.^A

Αὐτὰ θὰ εἰπῇ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώσῃ ὁ Φάνης. 'Ο καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ ζητεῖ.

A
60. "Ερχεται ο πατέρας.

Πήρε καὶ βραδυάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

O Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἔξωθυρα κτυπᾷ.*AO*

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ο ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ο πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ήμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρωί. Πιὸ πρωὶ ἀπ' ὅλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαινοβγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγὰ - σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιά τῆς. "Ἔχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ σιγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψήσῃ τὸν καφὲ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστὸ γιὰ τὰ παιδιά της, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγά - σιγά, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:

— "Ε! Ήπναράδές μου! Ξυπνάτε! Φθάνει πιὰ τόσο ποὺ ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ Ὂπνος.

Ἡ μητέρα ὅμως, ἃν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἔτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. "Ολα εἶναι ἔτοιμα.

"Οταν τὰ παιδιά της νιφθοῦν, ἔτοιμα σθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὅρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μήν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξετε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἔτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ήμέρα μὲ τὴ μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἔτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω 'γὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη 'μέρα
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Αὔτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὔτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὔτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρή μου κλίνη,
σὰν ἀρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

"Α ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἔγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη 'μέρα,
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ ;

Γεώργιος Βιζυηνός

63. Ο χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει στὸ Μίμη, τὸ γυιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ ἔχωμε χιόνι;

—Πολλὲς φορὲς τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῷα καταλαβαίνουν τὸν καιρὸν καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά, ἀρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἐνα μεγάλο πλατάνι, ποὺ ἥταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα, ἔλυγισε τοὺς κλώνους του ἀπὸ τὸ φύσημα. Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶχαν ἀπὸ τὸν βοριᾶ. Τὰ κλωνάρια τους λέες καὶ θὰ ἔσπαζαν.

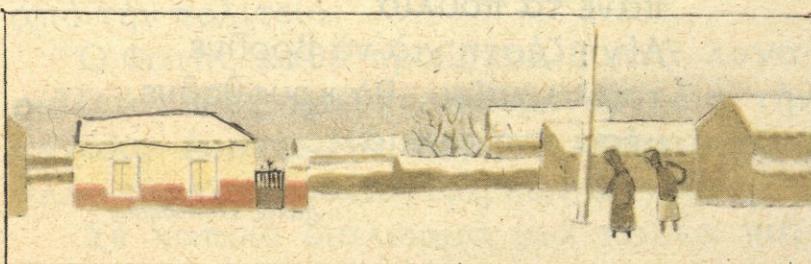
Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει νὰ πέφτῃ χιόνι πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες χορεύουν τρελλά. Εἶναι οἱ νίφαδες τοῦ χιονιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι. Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης, χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώσῃ, θὰ παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιά.

— Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ὁ Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

— Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνῃ κάτασπρη. Καὶ ἄμα τὸ παγώσῃ, θὰ κρέμωνται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

‘Ο Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

— Ἐλάτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἔνα παραμύθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἔνα καλὸ παιδάκι, ποὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ’ ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ. +

† 64. Ὁ χειμῶνας.

Ἄ
‘Ο χειμῶνας ἥλθε πάλι
κι δλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.

Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἡ γιαγιάκα
θᾶρθη νὰ μᾶς ’πῆ.

“Εξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μᾶς τραντάζει
τώρα δ Βοριᾶς.

Μέσ’ τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ’ τὴν ἄγρια τούτῃ μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.

Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

717 65. Ὁ ξενιτεμένος πατέρας.

‘Ο πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα.
Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. “Οταν ἐπλησία-
ζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά
του.

‘Αγαπητή μου Ἀσημῖνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ
καὶ εὔχομαι τὸ ἵδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμά-
ζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἑορτάσω
με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐ-
πειθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἴδω. Πόσο θὰ χαρῶ,
ὅν μάθω, πώς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προο-
δεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ’
τὴ μεγάλη ἑορτή. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νῖκος Αὐγέρης

Πόσο ἔχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμ-
μα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῇ στὴ
φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ -τὸν πατέρα
ἀπὸ τὴν πολιτεία.

‘Ο Φάνης κάθε πρωὶ, ποὺ ξυπνᾷ, λογα-
ριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὡς τὴν
μεγάλη ἑορτή. Μὰ δσο τὶς λογαριάζει,
ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πώς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγῃ:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἔορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. ”Ετσι διέταξαν.

‘Ο Φάνης, ἀθῷο παιδί, δὲν ἔκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; ’Εφέτος θὰ ἔορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

‘Η μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—’Αθῷό μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σου ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. ”Ερχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

ΑΤὴν πάραμονὴ τῆς μεγάλης ἔορτῆς ἥχαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. ’Ο πατέρας ἥλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρά. ’Ο Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἐδώκε στὸ Φάνη μιὰ ὡραία σάκκα, μιὰ κασσετίνα καὶ παιγνίδια διάφορα. ’Ο Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ιστορία τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὡραῖα ποιήματα, ποὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

Τα Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνδου.

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἔορτάσῃ τὴ μεγάλη ἔορτὴ μὲ τὰ παιδιά του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωρὶὸ ἔχει μεγάλους γυιοὺς καὶ δώδεκα ἔγγονια. "Ολα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτια.

Τὴ νύκτα, ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἔξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παπποῦς φορεῖ τὴν καινούρια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὁλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπης πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησία ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Ἔπροσκύνησε καὶ ἀνεσπάσθη τὴν ἄγια εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν...»

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ώραίες ποὺ εἶναι οἱ ἄγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπᾶς Νικόλας! "Ολα ὁ παπποῦς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

"Οταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο - Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.
"Επειτα ὁ παπᾶ - Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιά καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε
ἀντίδωρο.

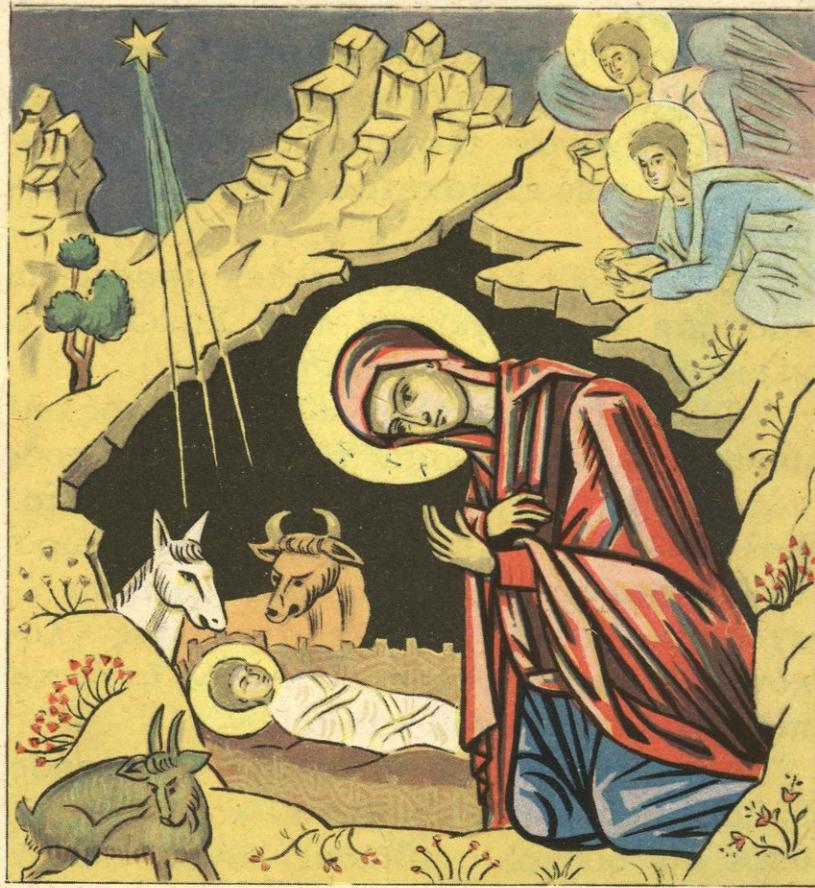
Γεμάτοι ἀπὸ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ γυρί-
ζουν τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιὰ νὰ
χαράζῃ. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πῶς ἔξημέ-
ρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

‘Ο παπποῦς κάθεται στὴ γωνιά. “Ολοι
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα δὶ^ο
νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγό-
νια.

—Χρόνια πολλά, παπποῦ! Νὰ μᾶς ζήσης!
Νὰ ἑορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χρι-
στούγεννα!

‘Ο παπποῦς συγκινημένος τοὺς δίνει
τὴν εὔχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιά στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴν Φάτνην. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὅραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα ἔλα-

βαν μέρος στή Χριστουγεννιάτικη αύτή
έορτή, για νὰ εύχαριστήσουν τὸν παπποῦ.
Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κε-
ράκια. "Εχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ ἔνόμιζε
κανένας, πὼς εύρισκεται σὲ σπήλαιο ἀλη-
θινό.

"Ο παπποῦς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ
κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ
χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιὰ ψάλλουν: «'Η Παρθένος σή-
μερον τὸν 'Υπερούσιον τίκτει...». Τὰ τρο-
πάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο.
Καὶ τὴν έορτὴ ἔκει τὴν εἶχαν ἴδει καὶ τώρα
τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐ-
σχεδίασαν καλά. 'Απ' ὅλες τὶς φωνὲς γλυ-
κύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὔτὸς ἦταν τὸ
πιὸ μικρὸ ἔγγονι τοῦ παπποῦ.

"Αμα ἐτελείωσεν ἡ έορτή, ὁ παπποῦς
ἐπῆρε τὰ ἔγγονια κοντά του καὶ τὰ ἔχαϊ-
δεψε. Μὲ δυσκολία εὕρισκε λόγια γιὰ νὰ
τὰ εύχαριστήσῃ.

Τέτοια ὥραία Χριστουγεννιάτικη έορ-
τὴ ὁ παπποῦς δὲν εἶχε ξαναεορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

Στή γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.

Τοῦφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

”Ολο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾶ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

”Ελα, ’Εσύ, ποὺ’ Αρχάγγελοι
Σ’ ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
ποὺ εύωδιぢ, καὶ κόψε.

”Ελα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ’ρθῆς.
Σοῦ ’στρωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς.

Εἶναι παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς. Τὰ παιδιά εἶναι δύλο χαρά. Φθάνει δ "Αγιος Βασίλης, δ γελαστὸς παπποῦς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. "Ερχεται καταφορτωμένος. 'Ολόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδὶ ἔχει καὶ ἔνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

'Αρχιμηνὶα κι ἀρχιχρονὶα
κι ἀρχὴ καλός μας χρόνος,

"Αγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.

Βαστὰ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

¶ "Ολοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμάτοι κόσμο. Παιδιὰ μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ δ, τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. "Οπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιὰ γεμάτα. "Άλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματάρχαι. ¶

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εύτυχισμένος
δ καινούργιος χρόνος!

— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οι χαιρετισμοί καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ
παίρνουν. "Ολοι εἶναι χαρούμενοι, ποὺ εἶ-
ναι ἡ μεγάλη αὔτη ἔορτή.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν
βασιλόπιττα. "Οταν ὅλοι μαζευθοῦν στὸ
τραπέζι, ὁ παπποῦς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμά-
τια. Θὰ κάμη πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ
εἰπῇ χρόνια πολλὰ καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

"Ενα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἔνα γιὰ
τὸν "Αγιο-Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό
του, ἔνα γιὰ τὸν πατέρα, ἔνα γιὰ τὴν μητέ-
ρα. Ως καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμμένο ἀδελφὸ θὰ
κόψῃ κομμάτι ὁ παπποῦς.

Μὰ ποιός θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ
φλωρί, ποὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Η Κού-
λα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζη-
τοῦν.

70. Ο καινούργιος χρόνος.

1 Ιανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. "Ο χρόνος ἀλλάζει. 'Ο παλιὸς φεύγει. "Ερχεται δὲ καινούργιος. "Ο παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. "Όπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. 'Ο παπποῦς γίνεται πιὸ μεγάλος ἔνα χρόνο. 'Ο πατέρας, ἡ μητέρα, δὲ Παντελάκης, ἡ Κούλα, δῆλοι μεγαλώνομε ἔνα χρόνο ἀκόμη. 9

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾶ τὸ κανόνι. Χαιρετᾶ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

— Χρόνια πολλά, παπποῦ! εὔχονται τὰ παιδάκια τὸν παπποῦ τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εύτυχισμένος δὲ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

· Μὰ ὅταν μείνῃ μόνος δὲ παπποῦς σκέπτεται. Σκέπτεται, πῶς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κάπιο τραγούδι:

φ 71. Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αί - Βασίλης” ἔρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.

Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε
καὶ φεύγει μακριά μας.
Σὰν ὄνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αί - Βασίλης” ἔρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.
‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε.

“Ολοι μαζὶ πάλι, παιδιά,
ῆλθ’ ἡ χρυσῆ, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιὰ καὶ μὲ χαρά.”

• Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Τί καλὰ ποὺ μᾶς συμβουλεύει ἢ παροιμία αὐτὴ νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί!

Ἡταν μιὰ φορὰ κι ἔναν καιρὸ σ' ἔνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριούλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατὶ ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατὶ πάντα ἐκακολογοῦσε.

Α Μιά ήμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζευε, νά σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὅμορφα παλληκάρια. ቙ Ήταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιά μου, τοὺς λέει ἡ καλὴ γριούλα Α

— Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιόν ἀγαπᾶς ἔσύ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

— Καλά μου παιδιά, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

ποὺ μ' ἔρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας
ἄσχημος; 'Αφοῦ δλους τοὺς ἔκαμε δικαλός
Θεός, πῶς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; "Ο-
λοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. 'Ο καθένας
ἔχει καὶ τὶς χάρες του. 'Εγὼ δλους τοὺς ἀ-
γαπῶ ἀπὸ ἵσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ
λόγια τῆς κυρὰ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αύ-
τὸ τὸ σακκουλάκι. "Οταν πᾶς στὸ σπίτι
σου ἔκει νὰ τ' ἀνοίξῃς.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, δταν ἐπῆγε στὸ
σπίτι της καὶ ἄνοιξε τὸ σακκουλάκι. Ὡταν
γεμάτο ἀπὸ φλωριά. 'Ελαμποκόπησε τὸ
καμαράκι της σὰν τὰ ἄδειασε κάτω.

'Αγόρασε ὕστερα ἔνα καινούργιο σπι-
τάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἔζοῦσε πλούσια
κι εύτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχούς.
Τὸ χωριὸ δλο ἔχαιρόταν, ποὺ τὴν ἐβλεπε
εύτυχισμένη. —

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρὰ - Κακή, κι ἐ-
πῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἀλλαξες ἔτσι, κυρὰ - Καλή; Ποῦ
εύρηκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ
σπίτι;

— Αὔτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γρι-
ούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται δλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρὰ - Κακή καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρὰ - Κακή, ἐτράβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπήγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

— Γειὰ καὶ χαρά σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

— Γειά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἡ κακοί; Καὶ ποιόν ἐσù ἀγαπᾶς περισσότερο;

— “Ολοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιά μου. Πάρε τὸν ἔνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει ἐπάνω του χάρι.

— Πολὺ καλά, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες.

Ⓐ Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐτὸ ἔδω τὸ σακκουλάκι. “Οταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

· ‘Ἡ κυρὰ - Κακή παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Ⓛ Ἐπιθυμία της εἶναι νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα. Ⓛ

“Οταν καμμιὰ φορὰ ἔφθασε, ἀνοίγει χρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἴδῃ!

· Ἡταν γεμάτο πέτρες καὶ τὶς εἶχε κου-

βαλήσει στὸ σπίτι της, νομίζοντας πώς ήταν χρυσᾶ φλωριά, ὅπως τὰ φλωριὰ τῆς κυρὰ - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκᾶ)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

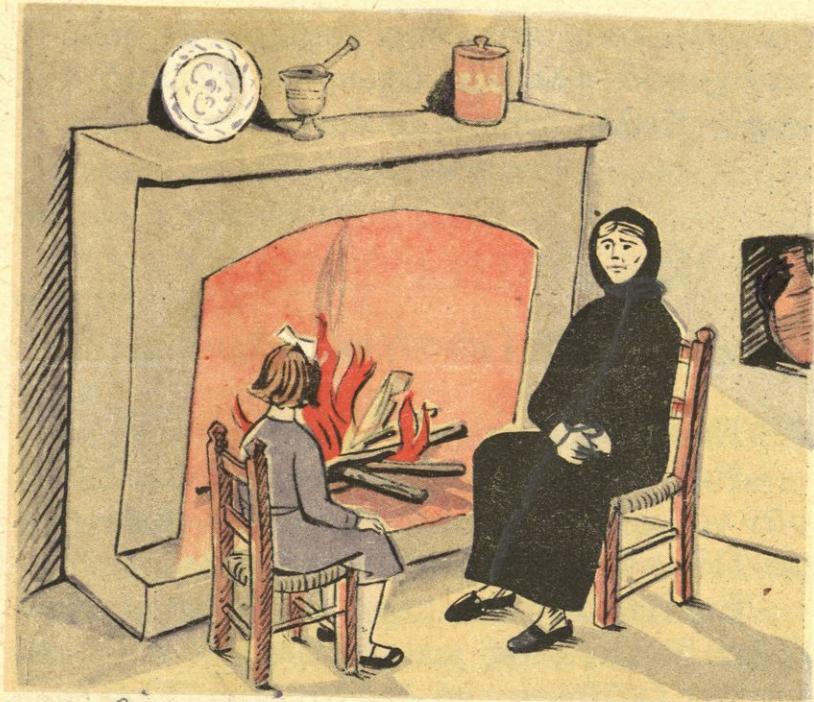
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σὰν νὰ μοῦ χύνουν στὸ κορμὶ παγωμένο νερό. Πάμε νὰ ζεσταθοῦμε στὸ τζάκι.

Ἐκεῖ ἥταν ἀναμμένη γερὴ φωτιὰ ἀπὸ ξύλα βαλανιδιᾶς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιὰ ἐκάθησαν νὰ ζεσταθοῦν. "Εξω ἐφυσοῦσε δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρεσε ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καίνε καὶ τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελλά. Καὶ καθὼς ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά :

— Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα παραμύθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιός μᾶς τὴν ἔστειλε στὴ γῆ;

Ἡ γιαγιὰ ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα ἄρχισε νὰ διηγῆται :

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιὰ καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μιὰ ήμέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἔνας μαρμαρᾶς ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἔνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ ρωτάτε τί χαρὰ ἐδοκίμασε τὸ βράδυ ἡ πτωχή του ἡ γυναικα καὶ τὰ μικρούλικα παιδάκια του, σὰν ἐπήγεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά.[¶] Απὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα τους.†

Στὴν ἀρχὴν ἄναβαν τὴν φωτιὰ στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἐσταμάτησε τὸ κακό.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἀσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιὰ ἐβαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρωΐ.

— Δὲν εἶχαν τότε σπίρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἄναβουν τὴ φωτιά;

— Τὰ σπίρτα, παιδί μου, εύρεθησαν, δταν ὁ ἀνθρωπος ἀρχισε νὰ μαθαίνῃ γράμματα καὶ νὰ πολιτίζεται.

Ἡ φωτιὰ ἐβοήθησε τὸν ἀνθρωπὸν νὰ δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιὰ καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δίχως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, ποὺ ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴμεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

(*Ex iōn biblīon tōn S. Spērāntos kai A. Metallinou*)

75. Κόκκορας, ἀλεποῦ καὶ σκύλλος.

Κανένα ἄλλο σκυλλὶ μέσα στὸ χωριὸ δὲν ἦταν τόσο ἔξυπνο καὶ τόσο πιστὸ ὅσσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρὰ - Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, τὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρὰ - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιάσουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὔλὴ καὶ οἱ κοττοῦλές φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεὶ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιᾶς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκος της, ἡ κυρά - Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιὸ πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἀλεποῦ. "Ακουσε ἔνα πρωΐνὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἐτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιᾶς.

— "Ω! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα!
• Πῶς εἶσαι στὴν ύγειά σου; Τί κάνεις; Σου φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εύχάριστη εἰδήσι.

Τὰ ζῷα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιὰ μεταξύ μας. Προχθὲς εἶχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἔχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλλιά. Τὰ ποντίκια ἔχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ἔξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ὁ Εσύ φαίνεται πώς δὲν ἐπῆρες εἰδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε, νὰ χαροῦμε αὐτὴ τὴν εὔτυχία οἱ δυό μας.

‘Ο κόκκορας ἔκαμώθηκε, πώς ἔχάρηκε γιὰ τὴν εἰδησι, μὰ δὲν τὸ ἔκουνοῦσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἡταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἥταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

— “Ω! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν’ ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

— Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πώς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ - καλά, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμη ὅ, τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νά σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἀλεποῦ ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπια-

σμένη, ποὺ τὴν ἔκοροϊδεψε ό κόκκορας,
ἐπῆρε δρόμο καὶ ἀκόμη τρέχει.

Κι ό κόκκορας ἐπάνω στὴ βαλανιδιὰ ἀ-
κόμη γελάει.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινοῦ)

76. Οι Ἀποκριές.

Ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς
πλησιάζει. Ο Στέφανος μὲ τοὺς φίλους του
ἀπεφάσισαν νὰ γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὕτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν; 'Ο Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

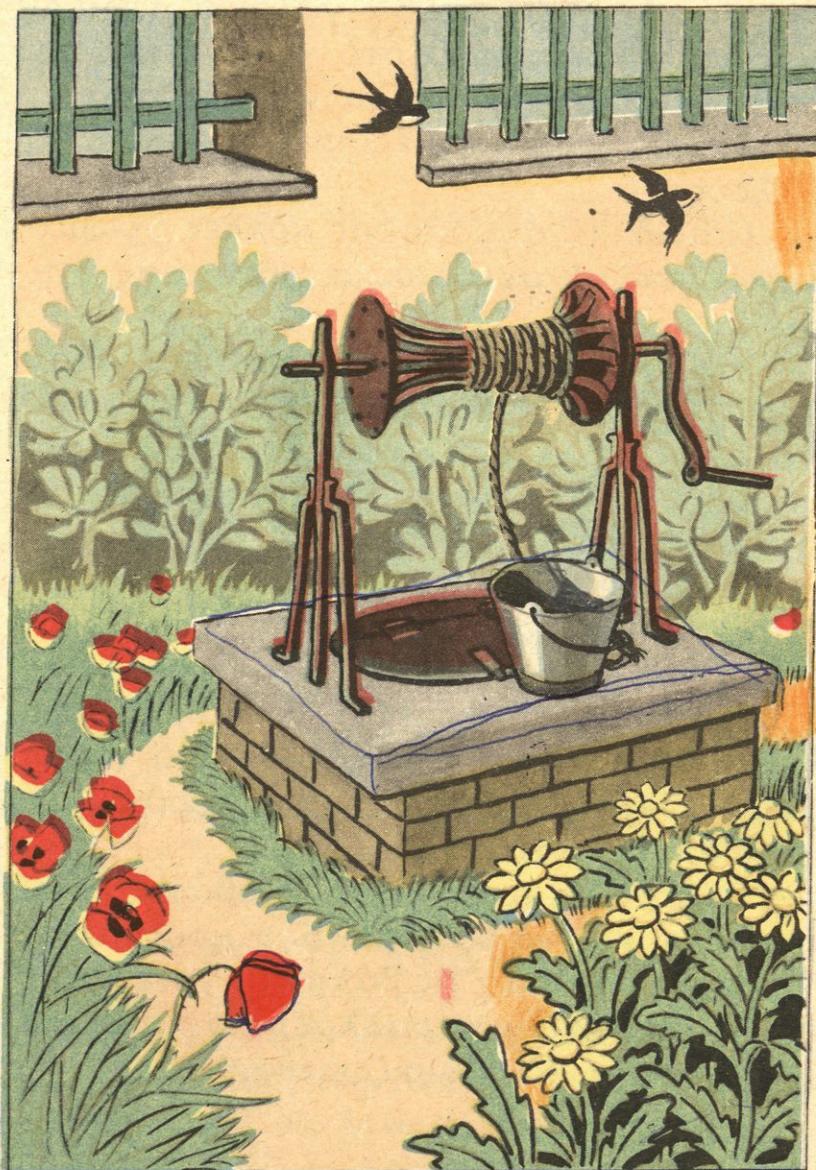
— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστὲς καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

— Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ 'Αλέκου ἄρχισαν τὴν ἐργασία. Εφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στῆθος, χαρτονένια σπαθιά.

— Ωσπου νὰ φθάσῃ ἡ 'Αποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.[▲]

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστὲς κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζωνται. 'Ο Στέφανος ὅμως ἔρριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— "Εχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὅλοι μουστάκια. "Αν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωριζώμεθα.

ΑΝΟΙΞΙΣ

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθίσῃ ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ 'ρθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτσης

77. Τὰ χελιδόνια ἥλθαν.

‘Ο Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, ποὺ ἔ-
βλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανὲς κι ἔ-
ρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια;
Γιατί ἀργοῦν;

— “Οπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιά μου, ἔρχον-
ται. ”Αμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν
πάλι οἱ φωλίτσες τους.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;
— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντά-
φυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλλα. Θὰ
εύωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ δῆλων τῶν λογιῶν τὶς
μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πο-
λύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐ-
τὰ μᾶς φέρουν τὴν ἄνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.
— Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγου-
δάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

— Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιὰ γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὔχαριστοῦν, ποὺ τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζὶ κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἀκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἡταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ο Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. "Ο, τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ μέσα τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὕρει ξυλαράκια λεπτά, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ο οὐπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

"Επειτα, σὰν ἥλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα
ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνὲς χελιδο-
νιῶν. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν
γεμάτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλε-
παν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι
ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.^{αυ}

Τσιριτσιτσίλπ... τσιριτσιτσίλπ... ἐκελα-
δοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ
παιδιά εἶχαν ὄμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐ-
χάρηκαν, ποὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν
στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἥλθαν δυὸς ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ
Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. "Ἐβλεπαν ἀπ'
ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μο-
νάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ
νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

— Ο Κώστας, ποὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.
— Αὐτὸ θὰ γίνῃ, Καίτη. Τὸ ἔνα ζευγάρι,
ποὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εύ-
χαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ
ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζὶ συντροφιά. "Αν τοὺς
ἔχαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πώς θὰ ἔρ-
χονταν κι ἐφέτος;

— Κανένα δὲν θὰ ἐπατοῦσε, εἶπαν μερικὰ
παιδιά.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα
λεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἔνα παιδί, ὁ Νι-
κολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐ-
πάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδο-
νιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παι-
διοῦ αὐτοῦ ἔνα περιβόλι γεμάτο ἀπὸ λαχα-
νικά. Θὰ ἡμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τό-
σες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθα-
ρίσουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολὸς ἦταν κατακόκ-
κινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελι-
δόνια;

Τί νὰ εἰπῇ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λί-
γες φορὲς καὶ ἀποκρίθηκε:

— "Οχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πῶς
τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ
ταξίδι τους.

‘Ο Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιά τὸν ἐκοί-
ταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν:

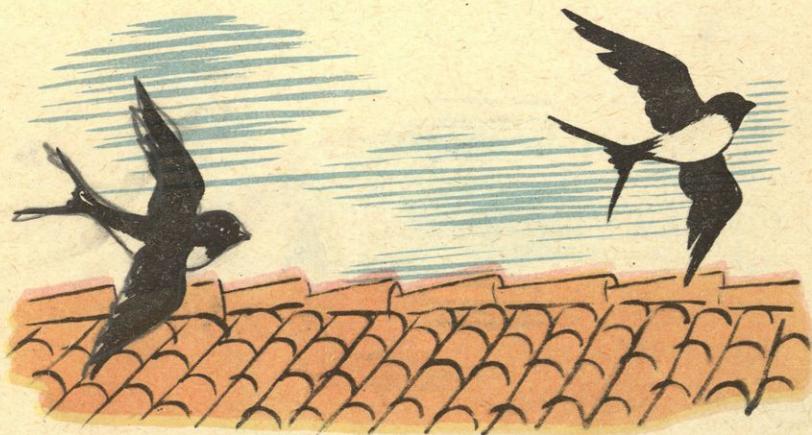
— Τί λές, καημένε Νικολό; "Ερχονται
ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιά

αύτὰ φεύγουν μαζὶ καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Αν δὲν ἥλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

'Ο Φάνης, ποὺ ἥταν γείτονας τοῦ Νικολοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

—Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πῶς σὲ
σᾶς δὲν ἥλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμούμαι, τὰ ἔκυνήγησες. 'Εχάλασες τὴν
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπάτησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἔνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν;

'Ο Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Θὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἔνα
πολὺ καλὸ μάθημα.

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἅλθε, ἄλθε ἡ χελιδόνα,
ἄλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθησε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάηδησε:^α

^α—Θάλασσα ἐπέρασσα,
τὴν στεριὰ τὴν ξέχασσα.
Κύματα καὶ ἀν ἔσκισσα,
ἔσπειρα, οίκονόμησσα.

Ἐφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸς καὶ θημωνίτσα
καὶ ἄλθα τώρα καὶ ηὗρα φύτρα
καὶ ηὗρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.^α

Δημοτικό

80. Η 25^η Μαρτίου.

Από ήμέρες έτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Αλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτειάνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Αλλα πλέκουν στεφάνια.

·Η Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο
γιὰ τὴν Παναγία. Αὔτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ
Θυμιούλα. Αὔτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Πανα-
γία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορί-
τσι. "Ολο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾶ.

— Παιδιά! ἡ ἔορτή μας πρέπει νὰ ἐπιτύ-
χῃ, λέγει δ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε
καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλεί-
ψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐ-
ξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἔορτάζομε διπλῆ ἔορ-
τή. ·Η μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτό-
κου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν
Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...

Αὔτὴ εἶναι ἡ Θρησκευτικὴ Ἐορτή. ·Η
ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἐορτή. Τὴν ἡμέρα
αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ
ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιὰ ἐρρίφθη-
σαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτε-
λείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν
ἔτοιμα. "Ετοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγρα-
φές:

II

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἴθουσα μὲ τὶς εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐπιγραφὲς μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλησία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παιδιὰ περπατοῦν τραγουδῶντας:

"Ολη δόξα, δλη χάρι,
ἄγια 'μέρα ξημερώνει..."

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χωριό. Ἐτελείωναν τὸ ἔνα, ἄρχιζαν τὸ ἄλλο:

Ζωσθῆτε τ' ἄρματα, παιδιά...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ τραγουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴν δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἔνας ἱερο-

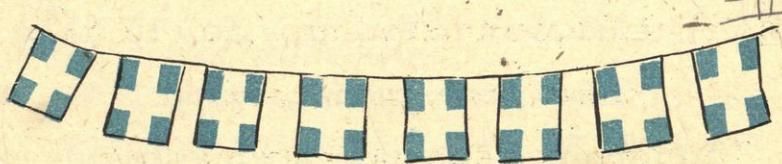
κήρυκας ἔβγαλε λόγο. Εἶπε γιὰ τὴν Ἑλλη-
νικὴ Ἐπανάστασι, γιὰ τοὺς ἥρωες, τὰ εἰ-
πεν ὅλα. Τί ὡραῖα ποὺ ἐμίλησε! Τὰ παιδιὰ
ἐτραγούδησαν τὸν Ἑθνικὸ "Υμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι..:

Στὸ τέλος τῆς διξιολογίας, ὅλοι ἐπῆ-
γαν στὸ σχολεῖο. Ἡλθαν νὰ παρακολου-
θήσουν τὴν σχολικὴ ἑορτή. Ἡ αἴθουσα,
ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ἥρωες, τοὺς
ἐμάγεψε ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ
ποιήματα καὶ στὰ τραγούδια, δὲν λέγεται.
Ολοι ἔχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά
τους.

— Τέτοια ἑορτὴ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ,
εἶπαν οἱ περισσότεροι τὴν ὥρα ποὺ ἔφευ-
γαν. Εὗγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιά
μας, ποὺ μᾶς ἔχάρισαν μιὰ τέτοια ἑορτή.

81. Ἡ ἔξοχή.

θ

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἔδω ἐλάτε ὅλοι,
ἔδω στὴν ἔξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὔτυχία,
ἔδω εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἵσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἔξοχή.

"Αγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἐβδομάδα

— Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή;
Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἐβδομάδα; Καθόλου δὲν ἔκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιά της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἔρωτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδόμαδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἔχαλοῦσαν τὸν κόσμο ἀπὸ φωνές.
Ὕπαν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτά, ποὺ ἔφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Τῆς μητέρας τῆς ἔφάνηκεν ἄσχημο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

— "Ἄν εἴχατε, παιδιά μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ υποφέρῃ, θὰ ἔκάνατε ὅ, τι κάνετε τώρα; Θὰ ἔγελούσατε, θὰ ἔτρέχατε, θὰ ἔγεμίζατε τὸν κόσμο ἀπὸ ξεφωνητά;

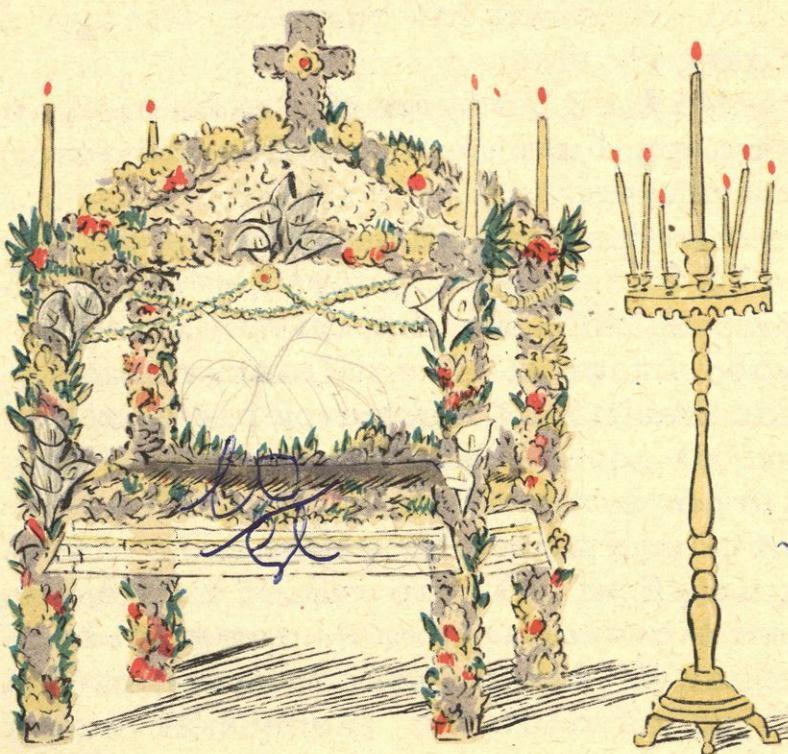
Τὰ παιδιά δὲν ἥξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρῃ. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε;

— Καὶ ὅμως, παιδιά μου! "Ἐχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει!" Ἐχομε τὸ Χριστό μας. "Ολη αὐτὴ τὴν Μεγάλη Ἐβδομάδα ὑποφέρει,^{βασανίζεται}, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴν νοιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

'Η μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιά ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. 'Ο Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

Χο—'Αλήθεια, παιδιά! "Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό! Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλη Ἐβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. "Ολες αὐτὲς τὶς ἄγιες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί.
Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς Ἱερὲς τελετές.

83. Ο Ἔπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἥλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα. Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτῇ. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

— Σήμερα, παιδιά μου, ή ήμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας.^ο Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἔκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο.^ο Ελάτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸν ὁ Ἰούδιχς.^ο Υστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἐπιασαν, τὸν ἐδίκαυαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

“Οταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα κτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα^α.

“Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἡταν καυτερὸ ἔκεινο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιὰ τὸ ἔνοιωσε. Ἔκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε :

— “Ἄχ! τί κριμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἐνωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— “Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἔφώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἔκει.

— Κι ἔγω ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

— Κι ἔμεῖς ἔχομεν ὡραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

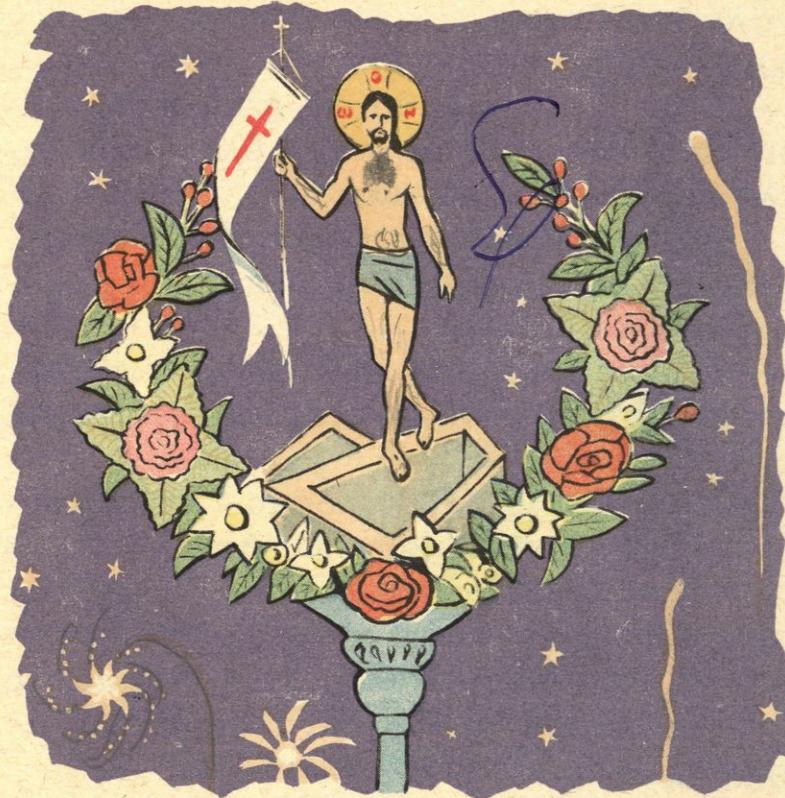
— Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἔστολιζαν στὴν ἐκκλησία μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἔστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὡραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

‘Ο Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἔδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια! γ

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτή! Καὶ πιὸ πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἡ μητέρα ἔρραψεν ἔνα φορεματάκι ὀλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἔορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν
ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παι-
διά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκ-
κλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νά καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἥλθε. Ντάν!
ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσά-
νυκτα οἱ καμπάνες.

— Ελάτε νὰ ἔορτάσωμε τὴν μεγάλη ἔορ-
τή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ
καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. "Ολοι τρα-
βοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρα-
τεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί¹
τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέ-
ρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες
τους, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ
χρυσόχαρτο. Τί ώραίες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώ-
ρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ο παπᾶς,
λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ώραία
Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμ-
μένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

"Ολοι ἐπήγαιναν καὶ ἄναβαν. Ἐπῆγε
καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν
στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἄγιο φῶς.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἔξεδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲν μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸν καὶ κάτω ἐδῶ τῇ γῇ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲν τί γλυκεὶὰ φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲν πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειὲς φωνές:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ὄσβηστες καὶ ἥ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἄναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. "Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ
αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσ-
φερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἔνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν
ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. "Εσπασεν ὅλων
τὰ αὐγά. "Ολοι ἡσαν χαρούμενοι καὶ γε-
λαστοί. "Επειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους
μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά,
ἐβγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν
τὸ ἀρνί. 'Εκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο,
πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, ἐβά-
σταξεν ὕρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ
ἄλλοι γείτονες. "Ενα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας,
ἀπ' τὴ χαρά του εἶπεν ἔνα ποίημα. +

85. Ἡ Πασχαλιά.

ἘΗλθε πάλι Πασχαλιὰ
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιά,
μὲ αὐγὰ καὶ μὲ ἀρνί.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκίσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

— Ποῦ θὰ πάμε τήν Πρωτομαγιά;

Από ήμέρες δύο αύτὸς έρωτούσαν τὰ παιδιά. "Άλλα έλεγαν νὰ πάνε στήν Λεύκα, ἄλλα στήν άκρογιαλιά κι ἄλλα στήν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πάνε στήν Πλαγιαστή. Ἡταν ώραίο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αύτὸς καὶ ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πάνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Οἱ λιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στὸ σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμᾶς, ὅλοι μὲ τὰ σακκουλάκια στὸ χέρι.

— Οποιος ἀργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶχαν συμφωνήσει. o

α Μὰ ποιός θ' ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες ἔμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα θὰ τὴν ἔχαναν; Ο Δῆμος, ὃν καὶ ἀγαποῦσε τὸν Ὂπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιάσθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέδες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι. A

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησεν νὰ τὰ πάρῃ.

— Στὴν ἔξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξις ἀνοίγει. "Επειτα θὰ βρεθῇ καὶ κανένας μαθητής, ποὺ θὰ τύχῃ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τοῦ δίνεις.

'Εξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴν πρωΐνη ἡ συχία, τὸ τραγούδι ἀκουόταν μακριά. 'Εξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἀρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τὰ πουλάκια. "Οσο ἔξεμάκρυναν τοσο καὶ ἡ ἔξοχὴ ἐγινόταν ὠραιότερη. 'Εφυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι γεμάτο ἀπὸ λογιῶν λογιῶν μυρωδιές. "Ολος ὁ τόπος ἦταν κατάφυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἀρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτεύσουμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

* 87. Ὁ Μάϊος.

^η Ο Μάϊος μᾶς ἔφθασε,
ἔμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προϋπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἔξοχήν.

^θ Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὅμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστὸς
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ. ^{Η ο}

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιά ^{Α υ}
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ώραία φορεσιά.

Πάμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἐνα τριαντάφυλλο
κι ἐνα κλαρὶ χλωρό. *

"Αγγελος Βλάχος

165

88. ΣΤὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Ἐπερπάτησαν ἄρκετὰ ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἡταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ δλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα, ἵσια στὸ ἀνάστημα, ἔγεμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. "Ο, τι χρῶμα καὶ ὅ, τι λουλούδι ἥθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἥταν τὰ καρποφόρα, γεμάτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφούλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἥξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

—Νά τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἔφθάσαμε! ἔφθάσαμε! "Ας πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἴδοῦμε!

Ο δάσκαλος τοὺς ἔσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιὰ ζημιά. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

Ο Λεωνῆς τοὺς ἔγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα.

Τὰ παιδιά, γιὰ νὰ τὸν εύχαριστήσουν, ἔτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

"Επειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἔνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. "Οταν ἐσηκώθηκαν, ἔμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἄγρου, ἐφτειασαν στεφάνια, ἥπιαν δροσερὸν νεράκι καὶ ἔχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθησαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις χιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἔνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ δόμορφα ἀγριολούλουδα. ^ωΕπάνω σ' αὐτὸν ἀδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὔγα, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. "Ο, τι ἥθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλές μητερούλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἔφοδιάσουν μὲ δ, τι καλύτερο ἡμπορούσαν.^α

"Οταν ἔφαγαν, ἀρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὕρα ἐκείνη ἥλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἔξοχὴ ὅσπου ἐκόντευεν ἐσπερινός. ^ζΥστερα ἔξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.^ο

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὕρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἔορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιὰ στὸ περιβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστὸ εἶδ' ἔνα παιδάκι.

Ἔτην τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι! ●

"Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

— "Αν μὲ κόψῃς, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!"

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελλὸ παιδάκι,
τὸ τραβᾶ, τὸ ξεκολλᾶ...

Τί ὀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

"Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλλάκι!"

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ήμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλή. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἴδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴν ἔχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὄλοκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυρειδερὲς καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἔφανταζαν σὰν ἔνα μπουκέτο.

'Απὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἔφαινόταν. Οὕτε τὰ σπίτια ἔξεχώριζαν οὕτε οἱ δρόμοι οὕτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸν ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

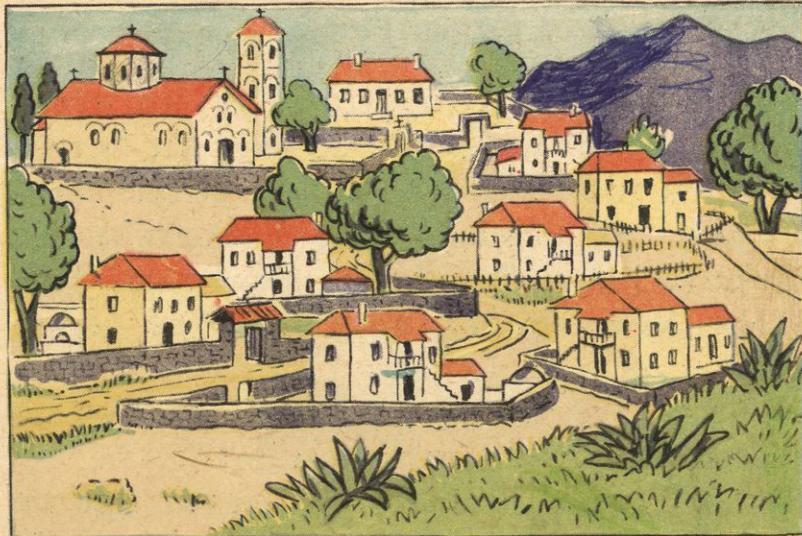
— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἰπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. "Ας ἐστένευεν ὁ δρόμος. "Ας περιωριζόταν ἡ πλατεῖα. Σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο τὴν ἐκκλησία ἔχουν σὲ μέρος καλό.

— Τώρα, κύριε, δὲν ἥμπορει νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

— Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὅστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδομὲς ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνῃ; Γιὰ τὰ σπίτια, ποὺ τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνῃ. 'Αλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εύρισκωνται ὅσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κριμα! "Ολα σχεδὸν τὰ χωριὰ στὸν τόπο μᾶς εἶναι χωρὶς σχέδιο φτειαγμένα. 'Ακόμα καὶ ἀρκετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

'Εκεὶ κοντὰ ᾧταν κι ἔνα δάσος. Κι ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἴδοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. "Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀνεσπάσθησαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Τὸ Ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὄλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο - γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

— Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιός νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιά; εἶπε κάποιο παιδί.

Ὡς Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν λίγο πιὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ὡς Εδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Ὡς Εύρεθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια. Ὡς

"Υστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζί-μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, δξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἔκοιταζε πιὸ πολὺ τὶς δξυές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ δξυές, ἔλεγε.

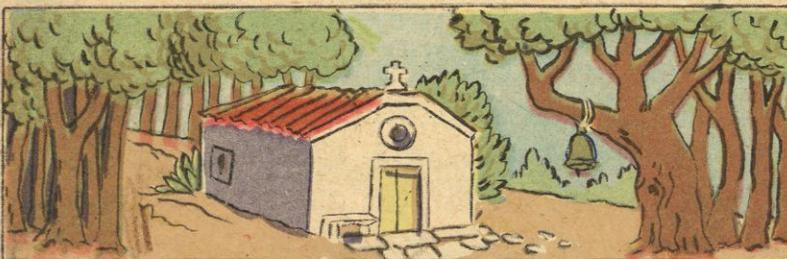
— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὅμπρέλλες.

„Αλλα παιδιὰ ἔκοιταζαν τὰ πουλιά, ποὺ ἔκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιά μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. „Αν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἴχαμε τόσα νερά. Οὕτε τὴ δροσιά, ποὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

“Υστερα δ δάσκαλος ἔμίλησε γιὰ τοὺς ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

“Αμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθένα ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἔθυμόταν. Ἡ Θάλεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ισμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸν ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ,
δὲν ἔχει ψάλτη ούδε παπᾶ.

"Ἐνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἔναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾷ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλὴ
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

"Αγγέλος 'Βλάχος

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὅς κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

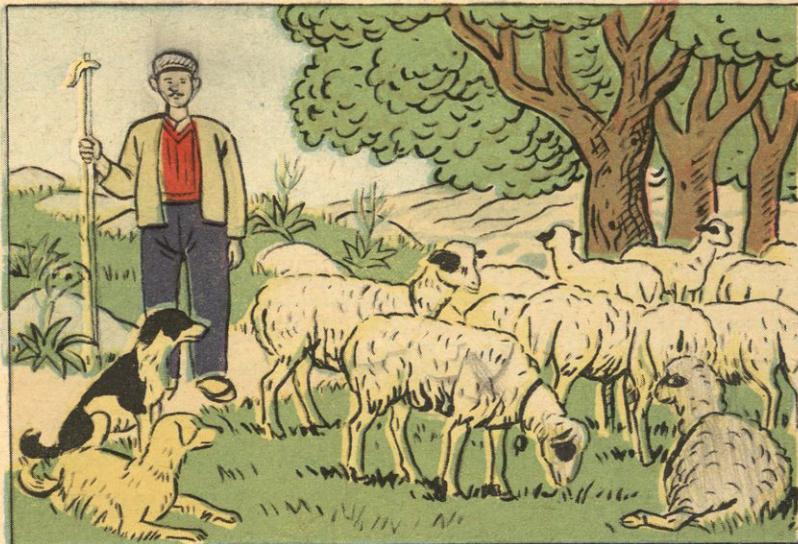
Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποὺ μᾶς προσμένει ώραία
ζωὴ μαγευτική. α

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά. γ

Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὅς κόσμος τοῦ βουνοῦ,
ποὺ τὴν ψυχὴν ἀνεβάζει
στὰ ὑψη τ' οὐρανοῦ. α

Στέλιος Σπεράντσας

A 94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ήμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιά στὴν ἔξοχὴ καὶ εἶδαν ἔνα κοπάδι πρόβατα. "Ετρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

"Ο βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντά του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλλιά.

— Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἔνα ἄλλο παιδί. 'Εδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. "Αν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλλιά, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὕρα ἔκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἐνα
ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας.
Αὐτός, ποὺ τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου.
Τὰ σκυλλιά, ποὺ βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ κα-
λύτερα, ποὺ ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ
μοναχά τους ἃν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι
εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. — Ο πατέρας
μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλ-
λιά.

Σ'Αφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο,
μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν
πατέρα σου; Ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐ-
τὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς
κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό,
γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ ποὺ δὲν ξέ-
ρει ἔκεινος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

— Τότε ἔσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῆς,
ἢν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἔζήτησε νὰ μάθῃ ἐνας
μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ
δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶ-
ναι εὔκολο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο
κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; Ἐρώτησεν
ὁ Σταύρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἔνα μας τὸν σκύλλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολύ. "Εχει πολλὲς φορὲς παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμάτα ἀπὸ δαγκωματιὲς τῶν λύκων. "Επειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίσῃ, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. "Αμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἔνα-ἔνα. Τὰ ἀγαπᾶ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἴναι πονηροί.

—"Οταν τὰ σκυλλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἔναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἔνα πρόβατο. Τὰ σκυλλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὔτος φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

☒ Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὔτος εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτὲ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὕτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιὸ μέρος φυλάξῃ. Ἐτσι νομίζουν, πώς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἔνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἔνα γάϊδαρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἡταν μιᾶς γυναίκας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἔφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἔξεγέλασαν!

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπάν πολλὰ παιδιά.

— Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἴδοῦμε, ἄλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. "Αλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομή, θὰ ἀνεβοῦμε ὃς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἴδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἔνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

"Υστερα τὰ παιδιὰ ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῷα, ποὺ εύρισκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

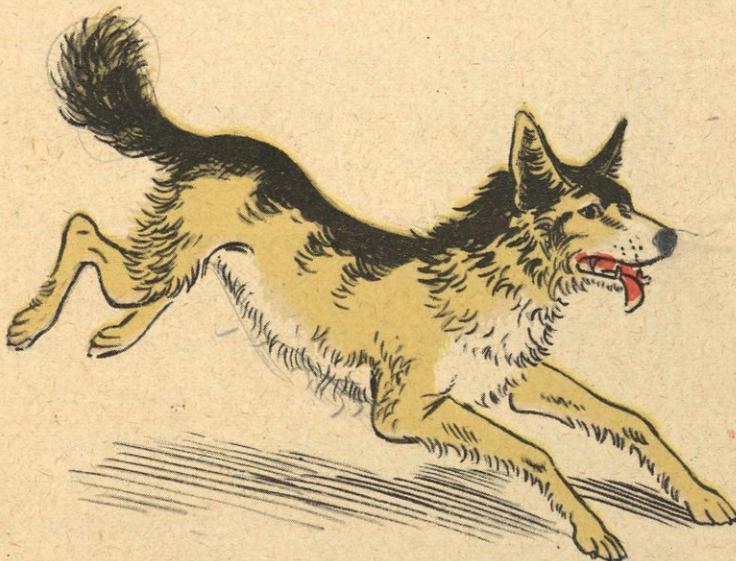
— Ἐδῶ εύρισκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

— Είναι κάτι ζῷα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. "Έχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτή καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὥραία γοῦνα.

— Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γοῦνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γοῦνα ἀλεποῦς.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἀλλα ζῷα. Ἡ ὥρα ἐπέρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἔνας γάϊδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὅ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἥταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὅ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὔχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἥταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αύτιὰ κουνοῦσε
ὅ καημένος.

Τοὺς ἔχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἥτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε
ὅ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκῃ ὅσο θὰ ζοῦσε
ὅ καημένος.

Zαχαρίας Παπαντωνίου

~~97~~ 97. Κτίσται καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἔνα καινούργιο χωριό. Ἀλλὰ νὰ ἔχῃ σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται ποὺ δάσκαλος τοὺς εἶχε 'πεῖ, πῶς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ ποὺ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχῃ στρυμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενούς. Νὰ ἔχῃ πλατεῖες, βρύσες καὶ ὥραίες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο. Σ' αὐτὰ θὰ ἔμεναν αἱ δημόσιαι ἀρχαί. — 'Εμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

'Ο Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, ποὺ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ύλικά.

Μὰ ὅταν ἥρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε δ, τι ἥθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— "Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε
ἔνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε
ὅλοι.

„Εβαλαν τὸ Φώτη^η Τί ώραῖα τώρα δ Φώ-
της ἐκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτι-
ζαν. Οἱ ἐργάται ἐκουβαλοῦσαν ψλικά. Οἱ
μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. „Ολα ἐγί-
νοντο μὲ ήσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ
σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δί-
πατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν
σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ ση-
μαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἐ-
πρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χω-
ριουδάκι τους.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Οταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἀρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

— Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Οταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερύκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν' ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβης βερύκοκκα;

‘Η Εύθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

— “Οταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδί εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπό. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὅχι στοὺς δρόμους.

◦ ‘Εμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἵσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὔκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφητή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἐλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἵδεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσο ὡραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. "Ησυχα - ήσυχα
ὅλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. 'Αντὶ¹
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἔμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. ²Ηταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὡρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. 'Εκεῖ μαζὶ³
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὡραῖες
τριανταφυλλιές. Μερικὲς ήταν ἑκατόμ-
φυλλες.

— Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιός θὰ τὰ
ποτίζῃ καὶ θὰ τὰ φυλάῃ; ἐρώτησεν ἔνα ἀ-
γόρι.

— Θὰ τὰ φυλάῃ ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δική του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιά.

Μεγάλη χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριό τους καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. "Ολα τὰ εἶχε. ³Ηταν
ἔνα χωριό καινούργιο, μὲ ὅμορφο σχέδιο.

99. "Ενα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους.

‘Η Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατὶ εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εύγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιᾶς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾶ. Οπου τοὺς εύρισκει, τοὺς φέρεται εύγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὶς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἀνεργο. "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἔρωτῷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὔκολες ἔργασίες. Πολλὲς φορὲς τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὥραῖα ποὺ δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. 'Η μητέρα μοῦ εἶπε νὰ μοῦ δώσῃς μιὰ ὁκὰ ζάχαρι

καὶ δυὸς κουτιὰ σπίρτα. Ὁρίστε καὶ τὰ χρήματα.

‘Ο μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

— Πρόσεχε, ’Ασπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

— Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Καὶ δταν φθάνῃ σπίτι της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἥ θεια Ἐλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν ’Ασπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχάριστήθηκε, δταν εἶδε τὸ εὔγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἔκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζὶ λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὕτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

ατ “Ολη τὴν ὕρα, ποὺ ἔμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἥ ’Ασπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχάριστήσῃ ἥ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ’ ἔνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸς ζωντανὰ κουνέλακια. Ἡσαν καὶ δυὸς ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιᾶς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῷα. Τὰ ἔπιαναν, ἐτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ ἐκυνηγοῦσαν κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ ἔχαϊδεψε.

— Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸν καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλάτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

“Οταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἔχαιρέτησαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

— “Οταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἕνα ὅμορφο κουνέλακι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. “Οταν ξανὰ ἔλθης, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρης πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερό.

— Ὄταν ἀρχινῷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ,
τὰ παιδιά μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χω-
ριοῦ, ποὺ περνᾷ ἔνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν
μὲ τὸ νεράκι ^Αλούζονται, ρίχνουν βαρκοῦ-
λες, ψαρεύουν. *

— Ἡσυχα νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μη-
τέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας.
Μπορεῖ νὰ κρυώσετε. *

— Ο Νίκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρ-
τί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ!
ταξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νίκος. Κάνω
ταξίδια. Πηγαίνω σὲ δλον τὸν κόσμο. Οὔτε
τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

— Ο Λουκᾶς ἔχει μανία μὲ τὸ ψάρεμμα.
Παίρνει ἔνα καλάμι, δένει ἔνα ἀγκίστρι
καὶ ψαρεύει.

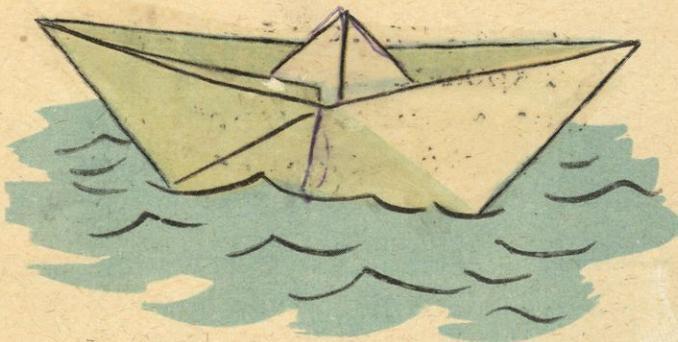
— “Ω! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! ” Εγέ-
μισα δλόκληρο πανέρι. Ποιός θὰ τὰ πάρῃ
νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

— Εγώ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Εγώ μπο-
ρῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε
φρέσκα ψάρια.

— Ναι, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ
κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θάνο γιὰ πωλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θάνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. "Έχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

~~X~~ 101. 'Ο βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγουδιστή:

— Βαρκάρης ἔδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

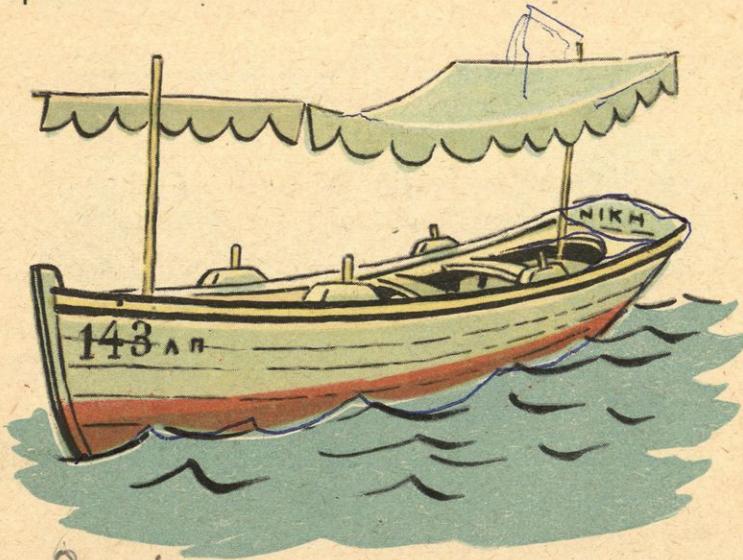
Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτὸς πόδὺ φωνάζει. "Η βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πανάκι. "Ενα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα τοῦ Ἀνδρέα. Καὶ ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἔναν περίπατο;
λέγει ἡ Ἀλίκη.

— "Ενα δεκάρικο.

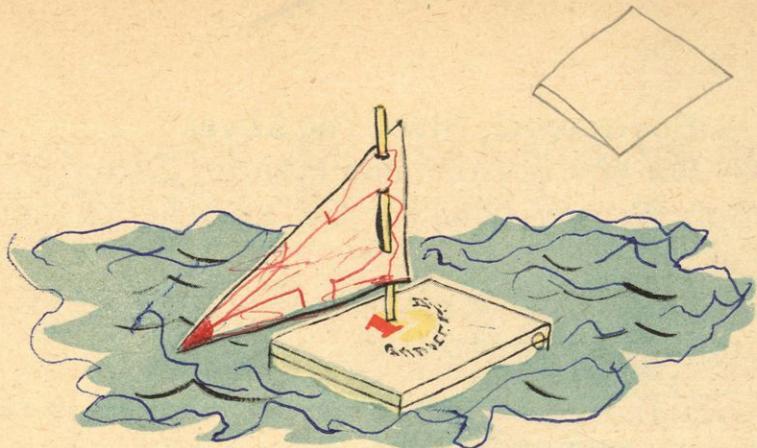
— "Ενα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπάντα τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἡμούν, ποὺ δὲν ἔμπῆκα, λέγει ἡ
Ἀλίκη. Ἄλλοιμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα.

102. Ο Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὔτὸς εἶναι ἔνα μικρὸ παιδάκι. [¶]Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχῃ μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμη νὰ σταθοῦν. Αὔτες δύμως μπλούμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατειές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης, πῶς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται. [¶]

—Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποὺ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἔνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

‘Ο μικρὸς τ’ ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πῶς τὸ κουτὶ πλέει. “Εγινε βάρκα.

- Εὔχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.
 - Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη.
- Ἐσὺ θὰ τὴν ὁδηγῆς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.
- Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὁδηγῶ, λέγει όμικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὡραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ό Τάσος. "Ἔχει ἔνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἔνα αύγό, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

—"Οποιος κατορθώσῃ καὶ κάμη τὸ αύγὸν νὰ μείνῃ στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέγει ό Τάσος.

"Ολα τὰ παιδιὰ ἔδοκίμασαν. "Ολα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τάκ! ἀνέβαινε.

— Αλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμι ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιά.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἔνα καράβι μαγικό, εἶπαν ό Βασίλης μὲ τὸ Δημητρό.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἔνα αύγό.

Ἄλλα, ὅταν τὰ ἐβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκη⁶⁰ πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

'Ο Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. "Ο, τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του δὲν τὸ κρύβει. 'Αγαπᾷ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά.

—'Ελάτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγό μου στέκεται, γιατὶ εἶναι ἐλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λείπουν δὲ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Τὸ ἔτρυπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἔρρούφηξα, εἶπε γελῶντας δὲ Τάκη⁶⁰. "Οποιος θέλει καράβι μαγικὸ ἄς ρουφήξῃ ἔνα αὐγό.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν ἔμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. 'Ο Τάκης χαίρεται, ποὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν εύχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι δὲ γέρο - Νικολός, ποὺ ἥταν στὰ νιάτά του καπετάνιος ἀληθινός. Έχάρηκεν δὲ γέροντας, ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἥσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

— "Αμποτε νὰ σᾶς ἀξιώσῃ δὲ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι δαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸν φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι.
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πάμε μὲ κουπιά.

Φύσα, δροσᾶτο ἀγέρι,
ν' ἀνοίξωμε πανὶ^a
κι ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράϊδα γαλανή^a.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἀφρὸ
κι ἔνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιὰ ἐλαφρό.^a

Ἐμπρός, θαλασσόπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι ὡς νὰ βυθίσῃ ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στελιος Σπεράντιας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιά, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματίνας. Δώδεκα ἀσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιά περνοῦν πολλὲς φορὲς τὴν ὕδρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἐρωτᾷ ἡ Μαρία.

— "Ετσι τὰ ἐκανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριὰ δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματίνα;

— "Οσο εἶναι μικρά, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. "Οταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχῃ. "Αν δὲν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ φωνές. 'Αγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. "Αν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελλαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αύτὲς τὶς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάτραχο, ἃν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε
μιὰ δυνατή φωνή :

— Χί! χί! χί! ἐφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτε-
ρά της.

“Ἐνας σκύλλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ
ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ
παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε
καὶ τὸν ἐκυνήγησε. “Υστερά ἔδειξε στὰ
παιδιὰ ἔνα αύγο χήνας.

— “Οσοι δὲν ἔχετε ίδει αύγο τέτοιο, κοιτά-
ξετέ το. ^ν Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ
γεννοῦν δπου τύχει. Αὔτὸ μοῦ τὸ ἐγέννη-
σαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρ-
κετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αύγο τῆς ὅρνι-
θας. Εἶναι καὶ λίγο σκοῦρο.

— Νά! ἔνα τέτοιο γίνεται ώραῖο μαγικὸ
καράβι, εἶπεν ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χη-
νόπουλά της στὸ σπίτι. “Ἐνα ἀπ’ αὐτὰ στὸ
δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. “Αν δὲν τὸ ἐσήκω-
νε ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ—ἐκεῖ.
Μόνο του ἥταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

— “Ωσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ
προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά.
Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχωνται ἔδω στὸ
αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

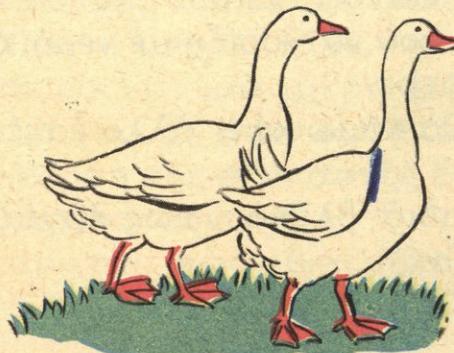
106. Οι χήνες.

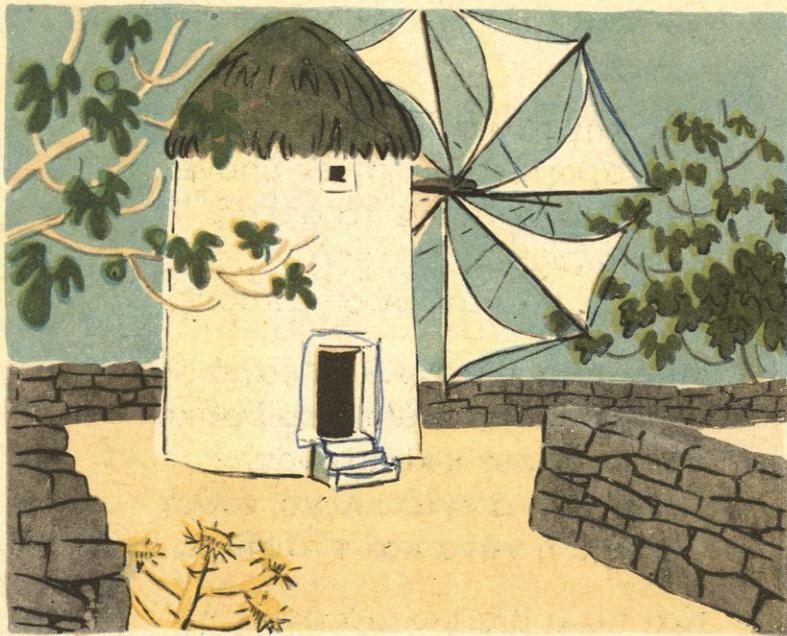
Μὲς τὴν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτὲς δυὸς χῆνες ζοῦνε.
Σταχτὶα φοροῦνε τὰ φτερὰ
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερὰ
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλά! —
αύγα μέσ' τὴν αὐλή μου βρῆκα.
Ὕπαν βαριὰ καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμὴ
χηνόπουλα ἀπ' τ' αύγα νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμὶ¹
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ²
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

¹Αλέξανδρος Πάλλης

107. Ό ανεμόμυλος.

Κάποια ήμέρα ḥλθε στὸ αὐλάκι νὰ παί-
ξῃ καὶ ὁ Θάνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμη
ἔνα μύλο, ποὺ νὰ γυρίζῃ μὲν νερό, ἀλλὰ δὲν
τὸ ἐκατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο ἐσκέφθηκεν ὁ
Θάνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πώς ἔργαζεται καὶ
τὸν ρωτοῦν :

— Τί κτίζεις, Θάνο;

— Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, διτι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὅρνιθες κι ἔνα μεγάλο γουρούνι. "Ετσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

— Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷς δι Νικολός. Θὰ τὸν κάμης νερόμυλο;

— "Οχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἰπεν δι Θάνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; "Αν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἔδειχθηκαν. "Αλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. 'Ως καὶ ἡ Σταυρούλα ἔβοήθησε. Αὕτη ἦταν ἔνα μικρὸ κοριτσάκι. 'Εκουβαλοῦσε μ' ἔνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν δι μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ο Θάνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾶ ἀέρας.

Στὴν κορφὴ τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἰπεν δι Θάνος.

Τί χαρά ποὺ ἔδοκίμασαν τὰ παιδιά,
σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

— Νὰ μᾶς ζήσης, Θάνε, ἐφώναζαν.

— "Αν μὲ ἀφήνατε μόνο, δὲν θὰ μποροῦσα
νὰ τὸν τελειώσω. Αὔτὸ ποὺ ἔγινε, ἔγινε
γιατὶ μ' ἔβοηθήσατε. 'Απ' ἔδω καὶ πέρα,
ὅς εἴμεθα στὴ δουλειὰ ἐνωμένοι. "Ετσι θὰ
κάνωμε ὡραῖα πράγματα, τοὺς εἶπεν ὁ
Θάνος. Καὶ τώρα ἐλάτε νὰ παίξωμε ἔνα
παιγνίδι.

108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

— Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πώς θὰ τὴν ἀλέσω. Άλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἃν θὰ φυσήσῃ ἀέρας.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἥλθε ὁ Νικολός. "Ἐφερε τὸ σιτάρι του σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὔχαριστήσω.

"Ἐπειτα ἥλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

— "Αν δὲν εὔχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ο Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσῃ πλιγούρι.

— Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

“Ενα παιδάκι ἐζήτησε ν’ ἀγοράσῃ κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θάνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξεν ὅλα ἥ ἀλεποῦ, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἔνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ ὁ σκύλλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;
— Ήταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θάνος.

“Ετσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. ”Επειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπήγε σπίτι του.

109. ‘Ο ἀεροπόρος.

“Ολο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ’ ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὅλόλαμπρος. Αὔτὸ τὸ παιδὶ θὰ ἐπρεπε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἥθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

“Ε! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτάτε ! κοιτάτε ! πόσο γρήγορα πετάχ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ τὸ ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

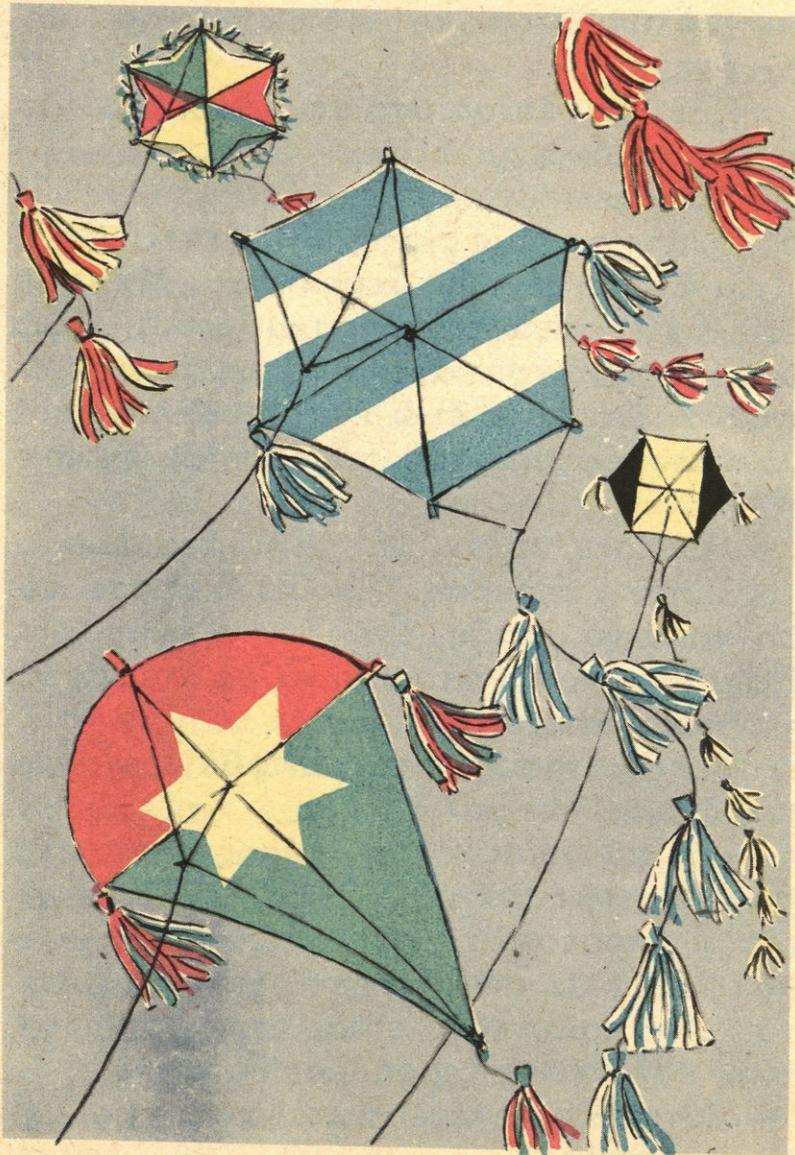
— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξῃς τόσο ψηλά; 'Εγώ μπορῶ. 'Εγώ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἀστέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἔνα ἀεροπλάνο καὶ νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπετοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. 'Αφοῦ σοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω. Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ ποὺ ξέρω;

— Δὲν φθάνουν. 'Ο ἀεροπόρος πρέπει νὰ πάῃ σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογαριάζῃ ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυαλό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμματα. "Οσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα, τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

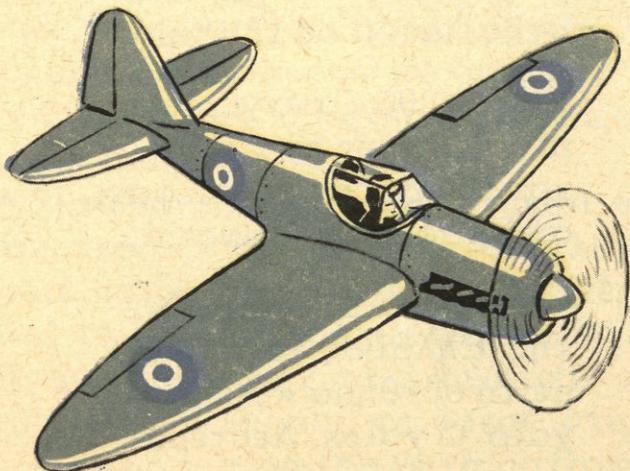
— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω καλὸς μαθητής.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἀρχισε νὰ διαβάζῃ μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἐτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἔνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φορὲς ἐπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. "Ελαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὗγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικός!

110. "Υμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχή,
στοὺς αἱθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀερόπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνὴ¹
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμή.

Κι Ṅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερὰ
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμύρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «Ἀέρα»,
χαῖρ' ὥ χαῖρε, Λευτεριά.

Αθανάσιος Κόκκινος

111. "Οταν ἔγιναν οἱ ἔξετάσεις.

Οἱ ἔξετάσεις, ποὺ τὰ παιδιὰ τὶς ἐπερί-
μεναν μὲ λαχτάρα, ἔγιναν. Καὶ ὅσοι ἥσαν
καλοὶ μχθηταὶ ἐπροβιβάσθηκαν. Μὲ τί χα-
ρὰ ἐπῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ ἐπῆγαν
στὰ σπίτια τους!

— Κοίτα, μητέρα! "Αριστα. Σὲ ὅλα τὰ
μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

'Ο Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο
τους. 'Εκείνη τὴν ὕρα ὁ πατέρας του εἶχε
μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. 'Εσυγύριζε μὲ
τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. 'Ητο πο-
λὺ κουρασμένος. Μὰ σᾶν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λε-
ωνίδας τὸ ἐνδεικτικό, ἔξεκουράσθηκε.

— "Αντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά
σου νὰ τελειώσῃς τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ
βοηθήσῃς. Θὰ εἶσαι ἔδῶ τὸ δεξί μου χέρι,
εἶπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας
τὸν γυιό του μὲ χαρά.

— Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ
βοηθῶ, ποὺ δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέγει τὸ
φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαμαν.
'Επῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικὰ στοὺς
δικούς τους. 'Ο Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ για-
γιά. 'Η καλὴ γιαγιὰ ἔβαλε τὰ ματογυάλια

της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ·καλά. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγή, ποὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὁ ἔγγονός της. Ως καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πώς ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγὴ κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἔνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς γειτονιᾶς. Τὸν ἔβλεπες ὅλοένα μὲ τὶς πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλλιά, ἔκανε ἔνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα, ποὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβούσεν ἡ γειτονιὰ ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδὶ αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγιὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἔγγονοῦ της τί διαγωγὴ εἶχε.

Ο καημένος ὁ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἥμέρες καὶ ξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἥμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἔμάθαινε!

"Εμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὄκα, ἡ μισὴ ὄκα, τὸ ἐκατοστάρι, τὸ πενηντάρι. "Εμαθε νὰ κολλᾶ χαρτοσακκοῦλες. "Εμαθε τὶς τιμὲς τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. "Αλλοι πάλι ἐπήγαν σὲ διάφορες ἔξοχές. "Αλλοι στὴ μαθητικὴ κατασκήνωσι. Ὡσαν δόμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι.

Ἡ κατασκήνωσι ᾧτο σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ. Ὡσα γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιὰ ἐπήγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἔχόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, πάντοῦ σκηνές. "Αλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. "Οσα παιδιὰ ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. 'Αλλοιῶς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν εὔρισκαν.

'Αντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ δόμορφη παιδούπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἑστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἡλεκτρικό. Τὰ εἶχεν δλα. 'Ως καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἡ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἔχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ᾧταν δυνατὸν ν' ἀρ-

ρωστήσῃ παιδὶ μέσα σ' ἔκεινο τὸ μέρος,
ποὺ ἥταν ὅλο ὑγεία καὶ ὅλο πεῦκα, ποὺ ἐ-
μύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

‘Ο ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιὰ μὲ χα-
ρά.’ Ἐπειτα τοὺς ἐδειξε τὶς σκηνές, ποὺ θὰ
ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, ποὺ θὰ ἐκοιμόταν
τὸ καθένα. ‘Αλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἐδει-
ξαν ποῦ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, δταν θὰ
νίβωνται, καὶ ποῦ θὰ βάζουν ἔνα - ἔνα τὰ
πράγματά τους.

“Υστερα τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν καὶ ἐκοίτα-
ζαν τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί
λεῦκες φουντωτές! Τί βελανιδιές! Καὶ γῦ-
ρο - γῦρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

—’Εγώ, Παντελῆ, ὅλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ
πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. ’Απ’ ἐδῶ
φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν δ Δημη-
τράκης.

—’Απὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασ-
σα, παρετήρησεν ἔνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεύουν κου-
κουνάρια. ‘Ενας ἄλλος μεγαλύτερος κατα-
σκηνωτής, δ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι που-
λάκια. ‘Ησαν ὅλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη
καὶ τὰ πόδια τους κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί
πουλιὰ ἦσαν.

— Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν δ ὁ μαδάρ-

χης. Τρώγουν τίς κάμπιες, πού είναι ἐπάνω στὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκούλες, πού κρέμονται ἀπ' τὶς κορφές; "Ε! αὐτὲς είναι γεμάτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, ποὺ καταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ' ἄλλα πουλιά τὶς κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἥσαν καὶ τὰ πουλιά, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

113. Τὸ τριζόνι.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνὲς τῶν ἀγοριῶν, ἥταν οἱ σκηνὲς τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ολο ἐσιγομιλοῦσαν.

— Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἶσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἥταν καὶ δασκάλα.

— Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. 'Ακούει αὐτό, ποὺ κάνει τριτριτρι, καὶ φοβᾶται.

'Η Διευθύνουσα ἔγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἱσύχασε. Τὸ πρωΐ τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε:

— "Άκου, παιδί μου. Αὐτό, ποὺ κάνει τριτριτρι, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἔνα μικρὸ ζῷοφιο, σὰν ὀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Αν ἴδω κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

— Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

— "Αν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμο, Θυμιούλα, τόσο εὔκολα ὅσσο φαντάζεσαι, τότε

δὲν θὰ ἔμενε κανένας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δὲν ἐφοβόταν πιά.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δὲν ἔτρωγαν ώρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε ἔδω. Δὲν μπορεῖ ἡ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύῃ ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω.

“Οσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ ἐσυνήθιζαν τὴν ζωὴ τῆς κατασκηνώσεως. Τί ώραῖα ἦταν νὰ τὰ βλέπης τὸ πρωὶ νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζὶ σὰν στρατιώτακια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσοῦλες! ”Η νὰ τὰ βλέπης ὅταν ἔπαιζαν ἢ τραγουδοῦσαν ἢ ἄκουγαν τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ώραία πάλι ήταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμάτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

— ”Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιός θὰ τοὺς ρίχνῃ νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξύ τους.

114. "Οταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

— Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἐνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἥλθαμε! Δὲν μποροῦμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; Ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιά.

Αὐτὸ δῆμως, ποὺ ἔζητοῦσαν, ήταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἔνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιά, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ ἑορτή. Δὲν ἥθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβά ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετήσουν τὰ δένδρα, ποὺ τοὺς

έφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, ποὺ τοὺς ἔτραγούδησαν, τὶς βρυσοῦλες, ποὺ τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.

‘Η Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἔνα ξύλο καὶ ἥλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, ποὺ ἐπότιζαν. ’Ἐπειτα ἐδεσαν στὸ κορμάκι τους μιὰ μικρὴ πινακίδα, ποὺ ἔγραφε: ’Αντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἔνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. ’Αλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. ’Αλλα κάτι ρίζες περίεργες. ’Ηθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ’ αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τους καὶ ὅλους τοὺς βαθμοφόρους.

“Οσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἔξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

“Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ώραῖα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλὰ ὁ Ἀνέστης, ποὺ τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὅλοι αὐτοὶ δὲν ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψῃ

ἀπ' τὰ παιδιά τίποτε! Ἀκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

"Επειτα δὲ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλά τους αἰσθήματα.

Κατόπιν δὲ τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρωὶ τί ὥρα θὰ ἔξεκινοῦσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς δὲ Σταυράτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπε μὲ ὥραία δυνατὴ φωνὴ ἔνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου 'Ελλάδα.

Πατρίδα μου 'Ελλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σὰν ἐσένα δὲν εἶδα
πατρίδα καμμιά.

Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου 'Ελλάδα,
τῆς Δόξας τὴ δάδα
σὲ ὅλη τὴ γῆ!

Φίλιππος Κριτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	σελ. 5
2.	Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο	» 6
3.	Κάτι ποὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια	» 9
4.	Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς	» 12
5.	Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	» 14
6.	Τί μ' ἀρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 17
7.	Τὸ καινούργιο βιβλίο	»
8.	Χαρές καὶ γέλια	»
9.	Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	» 23
10.	Ζημιές στὸ σχολεῖο	» 24
11.	Ἐμαύρισε στὴν ἔξοχὴ	» 26
12.	Ο Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι	» 28
13.	Τί εἶδεν δὲ Πάρις στὰ χωράφια	» 30
14.	Ο Ανδρέας καὶ η θάλασσα	» 32
15.	Τὰ παιδιά τῶν ψαφάδων	» 33
16.	Ο ψαφᾶς (ποίημα) Ιωάννου Πολέμη	» 35
17.	Η Φωτούλα καὶ δὲ τζίτζικας	» 36
18.	Ἐνα καθαρὸ παιδάκι	» 38
19.	Ο ἀκάθαρτος Ἄλεκος	» 40
20.	Γιατί δὲ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος	» 41
21.	Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	» 43
22.	Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὔλη	» 45
23.	Ο πετεινὸς (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 47
24.	Ο Ἀσπρούλης	» 48
25.	Τὸ κατσικάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 50
26.	Ἐνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	» 51
27.	Τὸ σκυλλὶ (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 53
28.	Ἐνας μικρός, ποὺ δὲν φοβᾶται	» 54
29.	Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 56

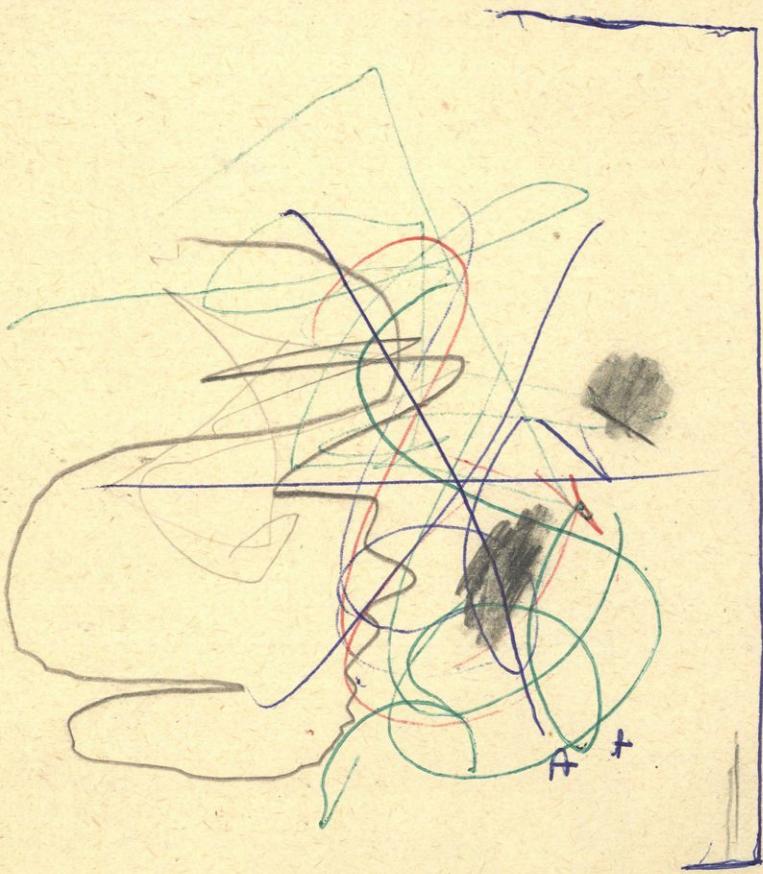
30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ.	57
31. Βοήθεια! Ἐκουρασθήκαμε!	»	59
32. Στὸ πλοῖο τοῦ καπετάν Νικόλα	»	61
33. Φύγανε τὰ χελιδόνια (ποίημα) Μέλισσας	»	63
Αἴνιγμα (τὸ χελιδόνι)	»	63
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (ποίημα) Στ. Μπολέτση 65		
34. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου	»	65
35. Τὸ τσιριτρό (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	68
36. Στὸ ἀμπέλι	»	69
37. Τὸ φθινόπωρο (ποίημα) Γεωργίου Δροσίνη	»	71
38. Ἡ βροχούλα	»	72
39. Ψιχαλίζει (ποίημα) Ἰωσήφ Κυπριανοῦ	»	73
40. Τὸ δρυώμα	»	74
41. Τὸ ἀλέτρι (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	77
42. Ἑορτάζει ἡ Σημαία μας	»	78
Ἡ Σημαία (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	79
43. Ὁ σιδηρουργός	»	80
44. Ὁ σιδερᾶς (ποίημα) Τέλλους Ἀγρα	»	83
45. Ὁ Γρηγόρης δ ἔυλουργός	»	84
46. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης	»	86
47. Ὁ τρύγος	»	89
48. 28η Ὁκτωβρίου	»	91
49. Τί είναι ἡ Πατρίδα μας (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	94
50. Στὸν ἔλαιωνα	»	95
51. Ὄταν ἄρχισε τὸ μάζεμπα	»	97
52. Ἡ ἐλιά (ποίημα) Κωστῆ Παλαμᾶ	»	99
53. Ὁ καστανᾶς	»	100
54. Τρία γατάκια	»	103
55. Τὰ ζῶα (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	105
ΧΕΙΜΩΝΑΣ (ποίημα) Ἐλένης Καριτᾶ 107		
56. Ἔτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα	»	107
57. Μία ἀκατάσταση οἰκογένεια	»	109
58. Ὁ Μίχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	»	110
59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	»	112
60. Ἔρχεται δ πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	114
61. Ἡ μητέρα	»	115
62. Ἡ μητέρα (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	117
63. Ὁ χειμῶνας	»	118
64. Ὁ χειμῶνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	»	120
65. Ὁ ξενιτεμένος πατέρας	»	121

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο - Μάνθου	σελ.	123
67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη	»	125
68. Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	127
69. Ἡ Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς	»	128
70. Ὁ καινούργιος χρόνος	»	130
71. Πρωτοχρονία (ποίημα) Ἀναστασίου Κοκκίνου	»	131
72. Ἡ κυρά - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	»	132
73. Ἡ κυρά - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	»	134
74. Γιὰ τὴ φωτιά	»	135
75. Κόκκορας, ἀλεποῦ καὶ σκύλλος	»	138
76. Οἱ Ἀποκριές	»	140
 ΑΝΟΙΞΙΣ (ποίημα) Στ. Μπολέτη		
77. Τὰ χελιδόνια ἥλθαν	»	143
78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	»	143
79. Ἡ χελιδόνα (ποίημα Δημοτικό)	»	145
80. Ἡ 25η Μαρτίου	»	148
81. Ἡ ἔξοχὴ (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	149
82. Ἡ Μεγάλη Ἐβδομάδα	»	153
83. Ὁ Ἐπιτάφιος	»	154
84. Ἡ Ἀνάστασις	»	156
85. Ἡ Πασχαλία (ποίημα)	»	159
86. Μιὰ ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιὰ	»	162
87. Ὁ Μάιος (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	163
88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	»	165
89. Τὸ τριαντάφυλλο (ποίημα) κατὰ ματάφρασιν Ἀγγ. Βλάχου	»	166
90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωρίο τους	»	168
91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	»	169
92. Τὸ ἑκκλησάκι (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	»	171
93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	173
94. Τὸ κοπάδι	»	174
95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί	»	175
96. Ὁ καπμένος (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	177
97. Κτίσται καὶ μηχανικοί	»	180
98. Τὸ δενδροφύτευμα	»	181
99. Ἔνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους	»	183
100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερό	»	185
101. Ὁ βαρκάρης	»	188
102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες	»	189
103. Τὸ μαγικό καράβι	»	191
104. Τραγούδι θαλασσινὸν (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	»	192
105. Τὰ χήνούπουλα	»	194
106. Οἱ χῆνες (ποίημα) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	»	195
	»	197

107. 'Ο ἀγεμόμυλος	σελ	198
108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	»	201
109. 'Ο δεροπόρος	»	202
110. "Υμνος τῶν δεροπόρων (ποίημα) 'Αθανασίου Κοκκίνου	»	206
111. "Οταν ἔγιναν οἱ ἔξετάσεις	»	207
112. Τὰ παιδιά στήν κατασκήνωσι	»	209
113. Τὸ τριζόνι	»	212
114. "Οταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	»	214
115. Πατρίδα μου 'Ελλάδα (ποίημα) Φιλίππου Κριτέλη	»	217
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ		219

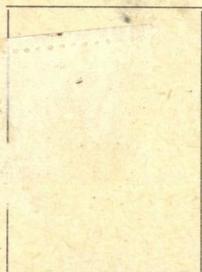
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

'Επιμελητής ἐκδόσεως ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΛΗΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 787/3-3-61)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

³Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 ('Εφημ. Κυβερν. 1946, Α' 108).

024000025598

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ', 1961 (VI) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 260.000 - ΣΥΜΒ. 1026/7.3.61

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Α.Ε.

Ψηφιοποιήσαμε από τον ωρούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

14

